

HRVATSKI VOJNIK

Broj 137. Godina IV. 25. svibnja 2007.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2, 10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SLO € 1,79; SIT 4,30,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Petnaest godina od preleta hrvatskih pilota
Ivice Ivandića i Ivana Selaka

**“Mi smo vratili naše,
a pobjegli su oni”**

Svim pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske upućujem iskrene čestitke u povodu 28. svibnja, Dana Oružanih snaga RH.

Prošlo je ponosnih 16 godina od prvog postrojavanja Zbora narodne garde na stadionu u Kranjčevićevoj. Od tada je Hrvatska vojska prošla trnovit put stvaranja samostalne, neovisne i demokratske Hrvatske. Uvijek profesionalnog i na visini postavljenih zadaća tijekom ratnih godina, hrvatskog vojnika vodila je neslomljiva želja za obranom svog doma, svoje zemlje. Na tom putu mnogi su dali svoje živote i na tome im velika i vječna hvala. Njihova žrtva ostavila nam je u zadaću razviti naše Oružane snage koje profesionalnošću i sposobnošću utemeljenim na znanju i vještinama mogu stati uz bok vojskama zemalja članica NATO-a. I mi tu zadaću, zahvaljujući svima vama, uspješno obavljamo. Dokaz za to su nebrojene pohvale naših budućih ravnopravnih partnera u NATO savezu koji ne kriju zadovoljstvo napretkom reformi našeg sustava.

Uz želju da Hrvatska vojska, kao i dosad, i dalje bude na ponos hrvatskom narodu i svakom hrvatskom građaninu još jednom, svima vama, pripadnicima Oružanih snaga čestitam 28. svibnja, Dan Oružanih snaga.

**Ministar obrane
Berislav Rončević**

Poštovani generali i admirali, časnici, dočasnici, vojnici i mornari, državni službenici i namještenici, čestitam vam Dan Oružanih snaga i Dan Hrvatske kopnene vojske te 15. obljetnicu deblokade grada Dubrovnika!

Dana, 28. svibnja 2007. s ponosom se sjećamo prvog postrojavanja Zbora narodne garde 28. svibnja 1991. na stadionu NK "Zagreb" u Kranjčevićevoj ulici. Sjećamo se godina nastajanja i ustrojavanja Hrvatske vojske koja je tijekom oslobodilačkog i pobedničkog Domovinskog rata izrasla u respektabilnu snagu, te stala na međunarodno priznate granice i postala temelj sigurnosti Republike Hrvatske.

Obilježavajući Dan Oružanih snaga Republike Hrvatske, ujedno obilježavamo i 15. obljetnicu deblokade grada Dubrovnika. Deblokada Dubrovnika i oslobođanje juga Hrvatske koje je uslijedilo, bilo je iskaz organiziranosti i snage Hrvatske vojske u Domovinskom ratu. Danas se stoga s velikim poštovanjem prisjećamo poginulih, ranjenih i nestalih hrvatskih branitelja, znajući da bez njihove žrtve i ustrajnosti svih branitelja ne bismo ostvarili željene ciljeve.

Pred nama su odgovorne zadaće provedbe reforme, dostizanja ciljeva profesionalno obučenih i opremljenih snaga u procesu prilagodbe NATO standardima i uključivanja u međunarodne asocijacije. Nedvojbeno smo na dobrom putu, jer brojni pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluju u mirovnim misijama i zajedno s pripadnicima drugih vojski pridonose procesima mira u regionalnom i svjetskom okruženju.

Čestitajući vam Dan Oružanih snaga i Dan Hrvatske kopnene vojske te 15. obljetnicu deblokade Dubrovnika, pozivam vas da zajedničkom učinkovitošću i osobnim profesionalnim zalaganjem pridonesemo ostvarenju naših temeljnih ciljeva - mira i sigurnosti građana Hrvatske.

**Načelnik GS OSRH
general zbora Josip Lucić**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morp.hr)Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morp.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morp.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morp.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morp.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morp.hr)

Priveđen: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešek

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo preplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisk:Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin**Naslov uredništva:**

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morp.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Petnaest godina od preleta hrvatskih pilota Ivice Ivandića i Ivana Selaka

Trenutak odluke došao je 15. svibnja 1992. Dio eskadrile u kojem je letio i Ivandić, uvježbavao je program za obilježavanje "Dana vazduhoplovstva". Jedan pilot je "otpao" zbog zdravstvenih problema i u posljednji letački par "upao" je Selak...

Strana 4

Otvoreno Središte za samostalno učenje engleskog jezika u Osijeku

Otvaranjem Središta za samostalno učenje engleskog jezika ŠŠJ "Katarina Zrinska" mogućnosti svladavanja te ključne sposobnosti još više se približilo korisniku. Znanje engleskog jezika jest alat suradnje sa zemljama partnerima i saveznicima

Strana 7

Zajedničko desetodnevno uvježbavanje čeških i hrvatskih specijalaca

Češki specijalci su tijekom deset dana s djelatnicima 3. ronilačke satnije BSD-a uvježbavali ronilačke aktivnosti koje su uključivale trenažiranje borbenih plivača, ronjenje na otvoreni krug, infiltraciju i esfiltraciju s područja mora te sijanje ronilaca. Svrha zajedničkog uvježbavanja bila je razmjena iskustava i stvaranje uvjeta za daljnju suradnju specijalnih postrojbi Hrvatske i Češke

Strana 15

Energija za vojnika budućnosti

Vojnik modernog doba, a posebno se to odnosi na pješaštvo, sve više ovisi o izvorima električne energije za napajanje raznih uređaja koji su u posljednje vrijeme postali sastavnim dijelom njegove opreme

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Petnaest godina od preleta hrvatskih pilota Ivice Ivandića i Ivana Selaka

“Mi smo vratili naše, a pobjegli su oni”

Trenutak odluke došao je 15. svibnja 1992. Dio eskadrile, osam aviona po četiri para, u kojemu je letio i Ivandić, uvježbavao je program za obilježavanje “Dana vazduhoplovstva”. Jedan pilot je *otpao* zbog zdravstvenih problema i u posljednji letački par *upao* je Selak...

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

Od završetka Domovinskog rata prošlo je više od deset godina, no još nismo skloni iz više razloga to vrijeme nazvati povijesnim. Jedan od razloga postao nam je jasan kad smo se našli licem u lice s dvojicom hrvatskih vojnih pilota - brigadircem Ivanom Selakom i pukovnikom Ivicom Ivandićem. Njih dvojica su naime među ljudima koji su stvarali povijest Domovinskog rata. Samo tijekom tih nekoliko godina doživjeli

su toliko toga što bi moglo ispuniti živote nekolicini ljudi. No, zasad ih ne možemo nazvati povijesnim osobama. Ne zbog njihovih zasluga, nego jednostavno stoga što su u predbroj formi da bismo ih “strpali” u povijesne okvire. I danas su aktivni časnici i piloti, u znatno boljoj psihofizičkoj kondiciji nego većina njihovih vršnjaka. Stoga i razgovor s njima nije imao prizvuk “starih vremena”. Ostavljuj dojam kako bi, kad bi

bilo potrebno, obojica i danas bez problema učinila isto što i prije petnaest godina...

Svibanj 1992. godine: rat u Hrvatskoj je već uvelike bio u tijeku. Mnogi Hrvati, bivši kadrovi JNA, stavili su se na raspolaganje novoj Hrvatskoj vojsci. No, učiniti to kao pilot lovca JNA stacioniranog u tadašnjem Titovom Užicu možda je bilo najteže. Nije trebalo tek “preskočiti ogradu”. Nakon prijašnjih preleta pilota Dani-

Pukovnik Ivica Ivandić (lijevo) i brigadir Ivan Selak (desno) i danas su aktivni časnici i piloti

Od dana preleta pa do završetka rata dvojica pilota nisu prestajali letjeti i borbeno djelovati

jela Borovića i Rudolfa Perešina oprez unutar "vazduhoplovstva" JNA bio je povećan. Oči i uši su bile posvuda, a Ivandić i Selak nisu smjeli ništa prepustiti slučaju. No, nisu željeli otići u Hrvatsku sami, željeli su "povesti" i svoje letjelice... "Vojnska je onakva kakva je bila, zapravo bila srpska, uzimala je i odvlačila sve što je mogla u Srbiju, od svih nas, i od moga čaće koji je sve to plaćao", rekao je Selak, dodavši da je njihov odlazak imao cilj vratiti ono što je ta vojska oduzela. "Zapravo, nismo mi pobegli, nego smo vratili naše, a pobegli su oni", dodao je.

Sletjeli bi i na autocestu samo da je u Hrvatskoj!

MiG-21 ne može se odvući kriomici. I to dvije letjelice. Naročito kad vas neprestano motre. Planiranje preleta započelo je mjesecima ranije, a postojao je i bitan uvjet koji je sve činio komplikiranjim: željeli su otići zajedno. Ivandić je još sredinom 1991. rekao Selaku "Nećeš valjda otići bez mene?" "Tada još nismo znali, ali čim je netko od pilota Hrvata prešao na drugu stranu, motrenje

ostalih bilo je pojačano. Olakšavajuća okolnost je bila što smo se dobro poznavali, bili u istoj eskadriji i stanovali u istoj zgradi. Nismo odavali svoje namjere i mogli smo sve isplanirati". Obaveještajci su pokušavali svašta, stavljali im doušnike kao sustanare, pokušavali ih opiti pa provokacijama izvući podatke... Nisu uspjeli iako su "imali cijeli arsenal približavanja"...

Neke otegotne okolnosti štošta su prolongirale: Ivandić je godinu dana prije preleta imao problema s požarom na avionu, a Selak je u listopadu 1991. također doživio zrakoplovnu nesreću, u kojoj su dvojica njegovih kolega izgorjela. On je jedini preživio. Zbog toga, dozvolu da opet može poletjeti dobio je tek u ožujku 1992.

Trenutak odluke došao je 15. svibnja 1992. Dio eskadrile, s osam aviona po četiri para, u kojemu je letio i Ivandić, uvježbavao je program za obilježavanje "Dana vazduhoplovstva".

Jedan pilot je *otpao* zbog zdravstvenih problema i u posljednji letački par *upao* je Selak. Na planiranju leta dvojica Hrvata se nisu ni pogledala. Nisu se željeli otkriti, ali su znali da je nastupio odlučujući trenutak. Prvi je poletio Ivandić. Već je radio krug oko Srbije i imao problema s gorivom. Naime, u skladu s dogovorom čekao je Selakovu radiopotvrdu, inače potpuno regularnu, da je i on poletio. Kad je potvrda napokon stigla, Ivandić je krenuo prema Splitu. Središte Dalmacije bio je logičan, najbliži izbor. Njegov kolega se ubrzo odvojio od svog "para" i krenuo prema Zagrebu. Imao je i previše goriva. No, obojica bi, ovisno o okolnostima, sletjela bilo gdje, "pa i na autocestu,

samo da je u Hrvatskoj". Obojica su sretno sletjela, Ivandić na Resnik, a Selak na Pleso.

Najveća briga sigurnost obitelji

Doček u Hrvatskoj je na neki način bio pripremljen. Znalo se (oni koji su trebali znati) da dolaze dvojica pilota, ali samo Selakovo ime (on je održavao kontakt s Hrvatskom). Nije se znalo ni gdje će sletjeti i kada. Prije preleta nije bilo jednostavno ostvariti kontakt s nadležnim u Hrvatskoj. Nije bilo izravnih komunikacija Srbija - Hrvatska. Selak je telefonirao rođakinji u Bihać (koja nije bila upoznata s planovima) i pozdravio brata u Zagrebu i bratiće u Splitu i Puli. Ona je te riječi prenijela "kome je trebala", ali je zaboravila spomenuti Zagreb. To je malo zakompliciralo situaciju, ali je prošlo bez posljedica.

Bez obzira na složenost preleta, najveća briga za dvojicu hrvatskih pilota ipak je bila sigurnost njihovih obitelji. Jednostavno ih preseliti u Hrvatsku bilo bi previše očito. Snašli su se na dva načina: Selak se formalno rastao od žene. Ivandić je u jesen 1991. postao otac maloj kćeri. Pod izgovorom da nema rodbine u Srbiji, obitelj mu je otišla u Njemačku ženinom ujaku.

O preletu Ivandića i Selaka nije bilo mnogo riječi u medijima. Borović i

Najveća briga za Ivandića i Selaka ipak je bila sigurnost njihovih obitelji

■ "Volim svoj posao i ne bih ga mijenjao ni za što na svijetu", rekao nam je brigadir Selak

Perešin već su probili led, a bilo je mnogo posla. Nije bilo pilota, nije bilo aviona, "da je trebalo, mogli smo u akciju toga dana popodne". Nije trebalo dugo čekati na borbu, tek nekoliko mjeseci. Sada hrvatski, MiG-ovi "Osvetnik Vukovara" (Ivandićev) i "Osvetnik Dubrovnika" (Selakov) djelovali su u akcijama oslobođanja Dubrovnika. Dvojica pilota do kraja rata zapravo nisu ni prestajala letjeti i borbeno djelovati, istodobno gradeći moderno Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. "Naš entuzijazam i domoljublje bili su odlučujući", no zanimljivo je da su svi hrvatski piloti, zapravo školovani u letačkom sustavu tzv. Istočnog bloka, odmah počeli raditi na izmjeni letačke doktrine. Nova je donijela sve uspjehe HRZ-u. "Stari sustav se pokazao neuspješnim", potvrdila su nam obojica.

Povijest lетеćih "osvetnika"

I dva MiG-a 21 imaju svoju priču: "Osvetnik Dubrovnika" je djelovao tijekom cijelog rata, pa i poslije, a otisan je 2004. No, brigadir Selak nam je ponudio ekskluzivu: on sam se nuda da će taj avion opet poletjeti, jer Zrakoplovno-tehnički zavod, u kojemu je on danas probni pilot, ima mogućnosti, ljude, znanje i želju da se na njemu napravi generalni remont da se osposobi za let. "To je praktički najbolji avion u HRZ-u, jer je prijašnji glavni remont na njemu napravljen u ZTZ-u. Na njemu bi trebali učiti mlađi ljudi, a ako ništa drugo, trebao bi

sudjelovati na raznim aeromitinzima. On ima svoju povijest i svoje ja".

Priča "Osvetnika Vukovara" je mnogo tužnija, njegov posljednji let bio je 14. rujna 1993. Srušen je kod Vrginmosta pogotkom srpskog projektila. Njime je pilotirao i nažalost poginuo hrvatski pukovnik Miroslav Peris. Počasni prelet iznad Perisovog groba na pokopu bio je najteži let u životu brigadira Ivana Selaka, "teži od onoga u kojem sam nastradao". S njim je kobnog dana poletio u akciju i bio posljednji čovjek koji ga je čuo, i to riječi kojima je javio da je pogoden...

Već u uvodu rekli smo da su obojica pilota i danas itekako aktivna. Ivandić leti i danas i to najviše voli. Poletio je potkraj 80-ih. Sada radi u zapovjedništvu HRZ-a, pa ima znatan utjecaj i na nove naraštaje hrvatskih borbenih piloti. Kako bi postali vrhunski piloti, oni koji prođu početnu selekciju trebaju "imati kvalitetan nalet, dobru teoretsku pripremu, zapravo biti zbrnuti na taj način da ne razmišljaju ni o čemu drugom nego o letenju". Pukovnik je radio s prva tri naraštaja hrvatskih piloti na MiG-ovima koji su imali dobar nalet i letjeli redovito. Svi

lot koji je prvi samostalni let MiG-om izveo još potkraj 1981. godine. Bilo je zanimljivo saslušati još neka mišljenja dvojice pilota. HRZ zadržava svoje es-kadrile lovačkih aviona, što je jedini ispravan potez, jer teritorij svake države mora se štititi borbenim avionima. "Hrvatsko nebo moraju štititi hrvatski, ili će njime letjeti neki drugi lovački avioni," rekao je Ivandić, a Selak je odmah nadodao "a to ćemo platiti"... Danas najaktualnija tema je nabava novih lovačkih aviona za HRZ. Najmanje se čuje glas pilota, ali tako je i u drugim državama, "mi nismo ti koji odlučuju što će se kupiti". Selaku je, dakako, "sasvim svejedno koji će avion to biti. Dajte mi metlu i ja ću letjeti". Ivandić je dao opasku kako je bitno da je avion nov, četvrte generacije koja je sad u uporabi: "Danas jednostavno ne možete dopustiti tehnološko zaostajanje. Da kupimo jednu ili dvije generacije stariji avion, nadogradnja bi u konačnici dovela do istog iznosa, ali ne odmah".

Što reći na kraju? Razgovor je trajao nešto manje od sata, mnogo duže od povjesnog preleta, ali protekao je u hipu. Priča o dvojici pilota ovdje je

"Hrvatsko nebo moraju štititi hrvatski avioni", uvjeren je pukovnik Ivandić

su manje-više postali dobri piloti. Opasnosti su "prekidi u letenju i malo naleta kroz godinu". Iskustvo je za pilota najvažnije.

Brigadir Selak je već 12 godina u ZTZ-u, gdje "ispribavala sve zrakoplove koji se tamo nalaze". Voli taj posao i "ne bi ga mijenjao ni za što na svijetu". Nema omiljenog zrakoplova, sasvim mu je svejedno na kojemu leti. "Letenje je moj život", kaže iskusni pi-

zaravo ispričana u vrlo kratkoj verziji, no zapravo još je dosta vremena do njezinog završetka. Njihovo ljubavi prema letenju nema kraja, a ponos i vjera u sve ono što su učinili u proteklih petnaest godina ne jenjava. Priča traje, a sigurni smo da sličnih u Hrvatskoj ima na stotine... I nikad se ne treba zamoriti pričajući ih, čak ni onoga dana kad sve definitivno postane povijest... ■

Otvoreno Središte za samostalno učenje engleskog jezika u Osijeku

Novi velik iskorak

Otvaranjem Središta za samostalno učenje engleskog jezika ŠSJ "Katarina Zrinska" mogućnosti svladavanja te ključne sposobnosti još više se približilo korisniku. Znanje engleskog jezika jest alat suradnje sa zemljama partnerima i saveznicima

Snimio i napisao Dražen JONJIĆ

Državni tajnik MORH-a Mate Raboteg svečano je otvorio Središte za samostalno učenje

U Osijeku je 21. svibnja u nazočnosti državnog tajnika Mate Rabotega, izaslanika načelnika GS OSRH general bojnika Mirka Šundova, zapovjednika 3. korpusa HKoV-a brigadnog generala Zvonka Peternela, vojnih izaslanika i drugih gostiju svečano otvoreno Središte za samostalno učenje Škole stranih jezika "Katarina Zrinska". Pozdravljajući nazočne ravnatelj ŠSJ-a "Katarina Zrinska" Đemal Kadrić istaknuo je kako je učenje stranih jezika imperativ vremena, a Središte je koncepcionalno ustrojeno po NATO standardima. Zapovjednik ZZIO-a "Petar Zrinski" i izaslanik načelnika GS OSRH general bojnik Mirko Šundov je rekao kako u razdoblju intenzivnih integracijskih procesa učenje jezika dobiva na značenju, a ŠSJ je dokaz kako smo na vrijeme prepoznali izazove vremena.

Otvarajući Središte državni tajnik Mate Raboteg izrazio je želju da naša Škola stranih jezika izraste u regionalno, a zašto ne i NATO središte za specijalistička znanja stranih jezika. Takva središta, a osječko je treće u nizu, osmišljena su da korisnicima omoguće izravno učenje bez podučavanja na-

tavnika. Korisnici Središta sami biraju i koriste se nastavnim materijalima koji im pružaju povratnu informaciju na temelju koje mogu ispraviti ili ocijeniti vlastiti rad. Svaki korisnik u Središtu može modelirati svoj rad u skladu sa svojim potrebama, a bitno je što svatko od njih preuzima odgovornost za vlastito učenje.

Osječko Središte za samostalno učenje engleskog jezika nudi korisnicima velik broj radnih listova koji sadržavaju jezične zadatke iz svih područja jezika. S obzirom na specifičnosti vojnog okruženja i vojnih zahtjeva u Središtu su većinski zastupljeni materijali s vojnom tematikom, poput standardnih operativnih postupaka, NATO-ovih akronima i kratica, jezik prilagođen zahtjevima sudjelovanja u misijama. Naravno, u Središtu se nalaze i materijali za vježbu usmjereni na svladavanje STANAG normi. Središte za samostalno učenje engleskog jezika koje se nalazi u moderno uređenim prostorima opremljeno je multimedijalnom opremom koja omogućuje interaktivni pristup jeziku i njegovu učinkovito svladavanje.

Namijenjen je dvjema skupinama polaznika: polaznicima škole engleskog jezika za koje je predviđeno svakodnevno korištenje Središta u sklopu redovne nastave u skladu s nastavnim planom i programom i drugoj skupini koju čine svi zainteresirani djelatnici MORH-a i OSRH. Za njih Središte radi u vrijeme kad za to, u skladu s redovitim zadaćama na poslu, postoji najveći interes. Pojedinci koji se žele Središtem koristiti neovisno o redovitim skupinama pristu-

paju ispitu koji određuje stupanj njihova znanja. Potom se rad u Središtu modelira onako kako najbolje odgovara njihovim afinitetima i eventualnim budućim misijama. Putem orientacijskih zadaća korisnici se upoznaju s mogućnostima Središta, a individualno modeliranim dnevnicima za praćenje rada rad u Središtu se može u potpunosti fokusirati na pojedinačne zahtjeve i potrebe.

Otvaranjem škola stranih jezika "Katarina Zrinska" Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" još više se približava svojim korisnicima, koji ne moraju napušтati svoja radna mjesta kako bi se usavršavali u ključnim sposobnostima potreb-

■ Središte se nalazi u moderno uredenim prostorima, opremljeno je multimedijalnom opremom koja omogućuje interaktivni pristup jeziku i njegovu učinkovito svladavanje

nim za djelovanje u NATO-u - znanju stranih jezika. Poslije Zagreba i Splita, Osijek postaje novo središte. Na taj način Oružane snage Republike dobit će nove kadrove spremne potpuno kompetentno uhvatiti se u koštač sa zahtjevima vremena u kojemu engleski jezik postaje alat djelovanja u postizanju interoperabilnosti i kompatibilnosti s partnerima i saveznicima. ■

Makedonsko vojno izaslanstvo u Hrvatskoj

snimio Davor KIRIN

Zamjenik načelnika GS-a Armije Republike Makedonije general bojnik Adil Gazafer od 17. do 20. svibnja boravio je u posjetu Republici Hrvatskoj.

Dana 18. svibnja u Ministarstvu obrane RH general bojnici Gazefera primio je državni tajnik Mate Raboteg. Tijekom razgovora razmjenjena su iskustva o reformama koje se provode u sustavima oružanih snaga i trenutačnom statusu i iščekivanjima vezanim za prijam u NATO savez. Razgovaralo se o sudjelovanju u zajedničkim vjež-

bama i obukama te mirovnim misijama. Poseban je naglasak na bilateralnoj vojnoj suradnji i školovanju pripadnika OS Republike Makedonije u RH. Istoga dana zamjenik načelnika GS-a Armije Makedonije i njegovi suradnici sastali su se i s izaslanstvom OSRH predvođenim zamjenikom načelnika Glavnog stožera RH general pukovnikom Slavkom Barićem.

Teme stožernih razgovora bile su Dugoročni plan razvoja OSRH, sustav školovanja te organizacija sanitetske struke u OSRH. U prva dva dana svog službenog posjeta RH general bojnik Gazefer posjetio je i ZZIO "Petar Zrinski" u Zagrebu, kao i Središte za obuku vojnika logističke struke u Požegi, a za 19. svibnja bio je predviđen posjet Zračnoj bazi Pula. General Gazefer u Pulu je došao u pratinji general pukovnika

Slavka Barića, zamjenika načelnika GS-a OSRH, a dočekao ih je brigadir Ivan Bosak, zapovjednik 92. zb Pula.

Brigadir Bosak je gostima predstavio 92. zb, nakon čega su obišli bazu i TT zbor. U razgovoru su razmjenjena iskustva vezana uz preustroj oružanih snaga, kao i stajališta o modernizaciji te školovanju mladih naraštaja dočasnika i časnika. Obostrana je ocjena da je posjet bio uspješan, a protekao je u prijateljskom i srdačnom ozračju.

M.B., OJI

snimio Marinko BABIC

Završetak Naprednog tečaja upravljanja osobljem

Tijekom travnja ove godine održan je desetodnevni Napredni tečaj upravljanja osobljem u organizaciji Personalne uprave (J-1) Glavnog stožera OSRH. U šestom naraštaju tečaj je počelo i uspješno sveladalo njegov nastavni plan i program 14 djelatnika iz funkcionalnog područja upravljanja osobljem u OSRH.

U 67 nastavnih sati polaznici su se upoznali sa zakonskim i provedbenim odredbama, Dugoročnim planom razvoja OSRH 2006.-2015. i projektima koji iz njega proizlaze, informatičkom potporom sustavu upravljanja osobljem, zadaćama personalnih djelatnika u postrojbama i njihovim stožerima te poslovima i zadaćama personalne potpore. Upoznali su se i sa zadacima koje se postavljaju pred djelatnike koji provode upravljanje osobljem, te nizom predstojećih zadaća i aktivnosti u sklopu funkcionalnog područja težišno vezanih uz nastupajući preustroj. Polaznici su svojom angažiranošću, inicijativom, kreativnošću i znanjem pokazali motiviranost za usavršavanjem u tom funkcionalnom području i potrebu za dalnjim razvojem.

Najbolje među njima, satnicu Senku Vučić, bojnici Vlastu Dujaković i bojnici Miru Mićić, načelnik Perso-

nalne uprave GS-a OSRH za postignute rezultate nagrađio je knjigom.

Tijekom završne svečanosti nagrade i potvrde o uspješno sveladanom programu izobrazbe svim polaznicima uručio je zamjenik načelnika Personalne uprave (J-1) brigadir Ivica Kinder.

I.L.

snimio Hrvoje Stipa OGULJAC

Proširenje, prilagodba, pridruživanje...

Jedna od prepoznatljivih karakteristika Sjevernoatlantskog saveza je proces proširenja - proces koji je omogućio čak i dojučerašnjim protivnicima postati punopravnim članicama NATO-a. On je zapravo propisan i člankom 10. Sjevernoatlantske povelje i čini temelj poznate politike otvorenih vrata

—Dražen JONJIĆ—

Proširenje je, bez obzira na veličine zemalja, uvijek dvostrani proces u kojem zemlja aspirantica teži tzv. tvrdoj sigurnosti, a Savez još više učvršćuje stabilnost unutar europskog kontinenta. U tom dvostranom procesu zemlja aspirantica prilagodbama itekako utječe na brzinu pridruživanja, brzinu ulaska u punopravno članstvo Sjevernoatlantskog saveza. Nipošto se ne može govoriti o nekakvom diskrečijskom pravu starih članica. Sve je u rukama aspirantice, u njezinoj odlučnosti u provođenju reformi uvijek usmjerenih najviše prema vlastitom interesu, koji je, naravno, uskladen s djelovanjem Saveza.

I Republika Hrvatska, njezine institucije, a posebno Ministarstvo obrane i Oružane snage Republike Hrvatske, duboko su i svestrano krenule u proces prilagodbi. Mnoge od tih prilagodbi su i završene, bar u onoj mjeri kad se može prijeći u sljedeće, sofisticirnije faze suradnje na obostranu korist, o čemu smo već nekoliko puta pisali na ovim stranicama. Često se spominje upravo pojam "tvrde sigurnosti", moglo bi se reći punih sigurnosnih jamstava. Što to znači za neku zemlju? Hipotetički razmatrajući nedavnu prošlost, a imajući u vidu način djelovanja Saveza, teško bi se moglo zamisliti da bi netko mogao ugroziti Republiku Hrvatsku, raznati je i nanositi joj ljudske gubitke da smo, recimo, bili obuhvaćeni sustavom sigurnosnih jamstava Saveza. Isto tako, promatrajući NA-

TO i EU kao komplementarne sustave, ne može se naći primjer da neka zemlja lošije živi unutar integracija u odnosu na vrijeme prije,

Proces proširenja na jednoj, te približavanja i prilagodbi na drugoj strani doneose boljite kako Savezu, tako i zemlji budućoj članici. Nije tu riječ o odnosu podređenog i nadređenog, ponajmanje o odnosu učitelja i skrušenog učenika, već o odnosu ravnopravnih, ma kako se to čudnovato činilo dežurnim kritizerima i skepticima

neovisno o subjektivnim impresijama ljudi koji su skloni, a to je na kraju krajeva njihovo pravo, žaliti za "boljom prošlošću".

Dvostrani proces

Proces proširenja na jednoj, te približavanja i prilagodbi na drugoj strani doneose boljite kako Savezu,

tako i zemlji budućoj članici. Nije tu riječ, a i o tome smo ne jednom pisali, o odnosu podređenog i nadređenog, ponajmanje o odnosu učitelja i skrušenog učenika, već o odnosu ravnopravnih, ma kako se to čudnovato činilo dežurnim kritizerima i skepticima.

U procesu proširenja NATO je ulazio golemu energiju kako bi činjenično dokazao svojim dojučerašnjim hladnoratovskim protivnicima kako nove članice u Savezu ni na koji način ne znače prijetnju, ugrožavanje interesa, poremećaj blokovske ravnoteže. Završetkom hladnog rata i nestankom Varšavskog saveza jačala je potreba za izgradnjom veće sigurnosti na cijelom euroatlantskom području bez stvaranja novih crta podjela. Svako proširenje bilo je bitan iskorak na putu izgradnje ponajprije europske stabilnosti i povjerenja, s jakim doprinosom svjetskom miru u operacijama izvan Sjevernoatlantskog područja. On je pridonosio povećavanju stabilnosti i sigurnosti, poticanjem i podupiranjem demokratskih reformi, obuhvaćajući uspostavu civilnog i demokratskog nadzora oružanih snaga, poticanjem i razvojem međusobne suradnje na svim planovima, konzultacijama i izgradnjom konzenzusa, te razvijanjem dobrosusjedskih odnosa. Interes Sjevernoatlantskog saveza upravo je i sažet u navedenim pojmovima kojima je smisao razvoj demokracija i jakih gospodarstava kojima je u središtu boljikat svakog pojedinca. ■

Dodjela UN medalja

Tijekom UN-ove misije nekoliko vam se događaja trajno ureže u sjećanje. To je prvi dan u misiji, prva ophodnja, premještaj u drugi sektor ili područje, a nezaboravna je i dodjela UN medalja. UN medalje dodjeljuju se za 90 dana časne službe u UN misiji. Tako je i u UNOMIG-u u ožujku organizirana dodjela UN medalja...

Iz Gruzije Enam GORINJAC

Prema ustaljenom redoslijedu u ovoj misiji, došao je red da Zugdidi sektor bude domaćin i organizator te nesvakidašnje svečanosti. Za Jerka i mene bio je to vrlo važan i nezaboravan dan. Jerku je ovo bila druga UN medalja nakon Zapadne Sahare, meni prva, s tim da sam kao logistički časnik Zugdidi sektora bio odgovoran za pripremu proslave. Nakon početne strepnje, sve je izvrsno funkcionalo jer sam imao nesebičnu pomoć i potporu kolega i civilnog osoblja UN-a. Specijalni predstavnik Glavnog tajnika UN-a (SRSG) Jean Arnault i šef vojnih promatrača (CMO) pakistanski general bojnik Niaz Khatak nisu krili zadovoljstvo organizacijom svečanosti. Bili su tu brojni visoki uzvanici, civilni i vojni, kao ruski general Chaban, zapovjednik snaga CIS PKF (Mirotvorne snage Zajednice neovisnih država).

Tipična vojna svečanost počela je prijavkom specijalnom predstavniku glavnog tajnika UN-a i izvođenjem UN himne. Bilo je zanimljivo vidjeti i čuti britansku verziju prijave u izvedbi pukovnika Gardnera, zapovjednika Gali sektora. Nezaboravni MC, korejski pukovnik Shin, u svemu je briljirao i vodio svečanost bez pogreške, ako se kao pogreška ne uzme specifičan i ponekad simpatično smiješan izgovor imena i prezimena kolega. Specijalnom predstavniku glavnog tajnika UN-a ovo je bila prva dodjela medalja u UNOMIG-u, pa je s nama dijelio uzbudjenje. Na šezdesetak odora morao je staviti medalju, dodijeliti certifikat i srdačno stisnuti ruke nagrađenima. I meni se kao i kolegama taj događaj nepovratno urezao u sjećanje. Bio sam sreтан što sam dio UN-ovih snaga koje nastoje očuvati mir u ovom dijelu svijeta na razmeđu Europe i Azije. Poslije govora i čestitaka predstavnika SRSG-a i CMO-a bilo je

Specijalnom predstavniku glavnog tajnika UN-a ovo je bila prva dodjela medalja u UNOMIG-u

■ Zugdidi sektor - domaćin i organizator dodjele UN medalja

službeno fotografiranje sudionika. I mi smo napravili fotografije za sjećanje na taj dan sa željom da nas iz Hrvatske na sljedećoj dodjeli UN medalja bude više.

Gost je dar od Boga

Svatko tko je bar jednom posjetio Gruziju, pa i na jedan dan, sjeća se nadaleko poznate gruzijske gostoljubivosti. Gruzići vole reći da je gost dar od Boga. U misiji imamo priliku uživati u toj gostoljubivosti godinu ili više dana, što nama Hrvatima nije strano, jer i mi smo dobri domaćini našim gostima.

Ako ste u Gruziji bili bar na jednoj zabavi s lokalnim pučanstvom, pamtite bogatu trpezu s bezbroj raznih jela i mnogo pića ponajviše vina koje se pije iz roga, raznih veličina, oblika od različitih materijala. Kad se rogovi napune vinom, slijedi zdravica i obvezno испijanje do kraja (rog ne može stajati uspravno na stolu, kao npr. čaša), te neizostavnog(u) tamadu. Tamada je meštar ceremonije, a najčešće je to osoba bliska domaćinu, iznimno elokventna i zabavna. Tamada upravlja zabavom i održava dobro raspoloženje za stolom, dižući zdravicu u ključnom trenutku, počinjući uvijek sa zdravicom za prijateljstvo. Tijekom supre (zabave) slijede zdravice za sve najvažnije u životu: za obitelj, za djecu, za roditelje, za rodbinu, za umrle, za dom i naravno za domovinu. Ako su za stolom i stranci, uvijek će biti i zajednička zdravica za njihovu domovinu i prijateljstvo gruzijskog i drugih naroda. Često i gosta pozovu da održi zdravicu. Tako se sjećam zabave koja je organizirana u Galiju u čast moga dolaska. Moja zdravica bila je na engleskom, ruskom, hrvatskom i ponešto na gruzijskom i mingrelskom jeziku. Moj prijatelj Sergej, Ukarinac, sve je uredno prevodio, pa čak i s hrvatskog na ruski ili engleski jezik. ■

Najbolja iskustva s hrvatskim vojnicima

Naši stručnjaci sav svoj posao temeljito, uljudno i nesmetano rade. Već su upoznali radnike koji uvijek prilaze nasmiješeni kad vide da su Hrvati preuzeли smjenu na ulazu u bazu. To su radnici koji već duže rade u bazi, a kažu da s Hrvatima imaju najljepša iskustva u pogledu uzajamnog poštovanja, uljudnosti i profesionalnosti...

Iz Afganistana Zdravko MILOŠEVIĆ

Konvoj

se gradi pa se često pojave i razna teretna i građevinska vozila i na tom jednom ulazu često se stvori gužva, ali naši stručnjaci sav svoj posao odrade temeljito, uljudno i nesmetano. Već su upoznali radnike koji prilaze uviјek nasmiješeni kad vide da su Hrvati preuzeли smjenu na ulazu u bazu. To su radnici koji već duže rade u bazi, a kažu da s Hrvatima imaju najljepša iskustva u pogledu uzajamnog poštovanja, uljudnosti i profesionalnosti.

Svaku misiju prate pohvale jer se temeljito priprema i koordinira s pripadnicima INF TF.

Osiguranje

tisuća pripadnika oružanih snaga iz cijelog svijeta u campu Marmal.

I 2.INF TF u svojoj misiji u Afganistanu boravi u bazi smještenoj uz već spomenutu zračnu luku. Unutar kampa postoje mogućnosti za sportske aktivnosti poput nogometa i košarke, velik restoran, kapelica za duhovnu obnovu, PX, internet prostorija, dnevni borački za svaku naciju uz mogućnost gledanja domaćih tv programa, nekoliko kafića i barova gdje se vojnici mogu opustiti, u miru popiti kavu i prelistati novine. ■

Ni druge zadaće nisu lake. Ophodnje koje se konstantno provode oko baze i aerodroma su zahtjevne zbog neprohodnosti puteva i okolnih brda, a traju po nekoliko sati. Visoke temperature, neprestani vjetar, prašina, insekti, kiša i štošta drugo ne mogu omesti INF TF u radu. Na pitanje kako to? odgovor je jednostavan - pripremljenost i volja za radom svakog pojedinog pripadnika. Trideset vojnika i jedanaest dočasnika na čelu sa zapovjednikom integrirani su sklop koji pazi na sigurnost i nesmetan život i rad nekoliko

Mentoriranje

Pripadnici HRZ-a u spašavanju dviju beba

Pripadnici 27. eskadrile transportnih aviona 91. zb Zagreb HRZ-a i PZO-a 16. svibnja u prijepodnevnim satima proveli su hitan medicinski prelet avionom An-32B poniješi dvije teško bolesne tek rođene bebe iz splitske jedinice intenzivnog liječenja djece KBC Firule u Zagreb.

Hitni medicinski let obavljen je zbog nužne medicinske intervencije nad dvoje novorođenčadi s teškim zdravstvenim komplikacijama. Nai-mje, kako je pojasnio voditelj jedinice intenzivnog liječenja djece KBC Firule dr. Julije Meštirović, jedno je novorođenče rođeno s tumorom u usnoj šupljini što je uzrokovalo probleme s disanjem, a drugo je zbog preranog rođenja imalo komplikacije s očima. Kako su komplizirani medicinski zahvati bili nužni za njihov daljnji život, a mogli su se provesti jedino u Zagrebu, izvrsnom koordinacijom i suradnjom koja traje već godinama između KBC Firule i HRZ-a, mali putnici su pravodobno stigli u zagrebačku bolnicu Rebro gdje im je pruženo primjereno liječenje i skrb. Dr. Meštirović napominje kako suradnja njihovog bolničkog cen-

Pripadnici HRZ-a uvjek na usluzi za hitan medicinski prijevoz

tra s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom traje već godinama i kako iznimno dobro funkcioniraju. Takvi letovi, na kojima su u pravilu putnici civili u poživot opasnom i teškom stanju, uvijek su hitni i traže brzo reagiranje i izvrsnu koordinaciju, pa zahvaljuje HRZ-u i upućuje sve pohvale za suradnju.

Helikopteri HRZ-a često su na usluzi i za medicinske timove koje treba prevesti na hitnu intervenciju iz splitskog KBC-a primjerice u Dubrovnik gdje se pacijenti, a u pravilu su to oni najmlađi, na licu mjesta zbrinjavaju i kad im se stanje stabilizira prebacuju se u Split. Ili ih se pak kao što je bio ovaj prošlotjedni slučaj, prevozi na daljnje liječenje u Zagreb. U svakom slučaju suradnja je izvrsna, na zadovoljstvo HRZ-a na kojeg se u ovakvim humanitarnim letovima uvijek može računati, bolničkog osoblja koje nastoji spasiti svaki ugroženi život, a najviše roditelja čija su djeca spašena zahvaljujući upravo ovim brzim i pravodobnim intervencijama.

V.P., G.S.

VDZ posjetio HRM

Predstavnici Vojno-diplomatskog zbora akreditirani u RH posjetili su 15. svibnja Zapovjedništvo HRM-a u Splitu.

Tom prigodom održan je II. godišnji briefing za VDZ na kojem su 21 vojnog izaslanika informirali o tijeku preustroja HRM-a, o NOS-u HRM-a i trenutačnim dostignućima u pripremi NATO vježbe "Noble Midas 2007" koja će u listopadu ove godine biti održana u RH.

R.K.

Austrijsko izaslanstvo u ZzL-u

Izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Austrije koje je predvodio zapovjednik Zapovjedništva za logistiku MO Republike Austrije general bojnik Bernhard Bair boravilo je od 15. do 17. svibnja u Zapovjedništvu za logistiku OSRH.

Domaćin austrijskom izaslanstvu bio je zapovjednik Zapovjedništva za logistiku brigadni general Pavao Krpan. Upoznao je goste s ustrojem i zadaćama Zapovjedništva za logistiku OS Republike Hrvatske, kao i s ulogom i zadaćama budućeg Zapovjedništva za potporu u skladu s dugoročnim pla-

nom razvoja. Tijekom posjeta razgovaralo se o dosadašnjoj bilateralnoj suradnji koja je ocijena dobrom, a iskazana je i želja za nastavkom suradnje, posebice na području logističkog izvješćivanja, potpori zemlje domaćina, uništavanju streljiva, razvoju infrastrukturne inženjerije u logistici i težištu budućeg razvoja. Drugi dan boravka austrijsko izaslanstvo posjetilo je Središte za obuku i doktrinu logistike u Požegi, čiji rad je predstavio zapovjednik Središta brigadir Alojz Tomašević. Austrijsko izaslanstvo primio je i načelnik GS OSRH general zbora Josip Lucić.

S.S.

OGLAS

za popunu slobodnih radnih mesta

Trgovačko društvo Pleter - usluge d.o.o. traži radnike za popunu sljedećih radnih mesta:

1. kuhar, konobar, prodavač, portir, zaštitar - na neodređeno vrijeme - veći broj izvršitelja
2. čistačica, soberica, pomoćni radnik - na neodređeno vrijeme - veći broj izvršitelja

Uvjeti za sklapanje ugovora o radu s Društvom:

- sporazumno raskid radnog odnosa s Ministarstvom obrane
- SSS odgovarajućeg smjera za poslove pod brojem 1

Oglas je otvoren do popune svih slobodnih radnih mesta, a radnike zainteresirane za prelazak u Društvo molimo da svoje podatke pošalju na adresu:

**PLETER-USLUGE d.o.o. za usluge
Čerinina 23, 10000 Zagreb**

Zašto vojni službenici i namještenici koji svakodnevno rade s otrovima od I. do IV. skupine ne primaju doplatak za otežane uvjete rada, s obzirom na to da ga vojne osobe na istim poslovima dobivaju?

Pitanje doplatka na plaću državnim službenicima i namještenicima u OSRH uredeno je Odlukom ministra obrane objavljenom u "Narodnim novinama" broj 44/05, u skladu s ovlastima iz članka 169. stavak 6. Zakona o službi u OSRH ("Narodne novine" broj 33/02, 5/02, 175/03 i 134/04). Samo državni službenici i namještenici obuhvaćeni navedenom Odlukom ostvaruju pravo na doplatu s obzirom na specifičnosti radnih mesta na kojima se nalaze.

Imaju li u skladu sa Zakonom o radu vojni službenici i namještenici koji rade na poslovima s otežanim uvjetima pravo na skraćeno radno vrijeme?

Pozitivnim propisima koji se odnose na državne službenike i namještenike u MO-u i OSRH-u nije utvrđeno pravo na skraćeno radno vrijeme bilo koje kategorije navedenog osoblja, a sva su službenička i namještenička radna mjesta u MO-u i OSRH-u takva da je moguće štetne utjecaje na zdravlje i radnu sposobnost ukloniti uz pravilnu primjenu mjera zaštite na radu.

Kakve su mogućnosti osobe sa srednjom stručnom spremom za daljnje školovanje u sustavu OSRH?

Ministarstvo obrane je raspisalo natječaj za stipendiranje studenata od 1. godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od školske godine 2006./2007. na Sveučilištu u Zagrebu i Splitu.

Ako je osoba već završila četverogodišnju srednju školu ima mogućnost postati kadet, odnosno stipendist MORH-a udovoljava li svim uvjetima iz natječaja koji je MORH raspisao (u siječnju za sljedeću akademsku godinu), a ima namjeru upisati fakultet naveden u natječaju za određenu akademsku godinu.

Natječaj se nalazi na web stranici MORH-a: www.morh.hr

PERSONALNA SLUŽBA

*Svoje upite možete slati na
e-mail: hrovnik@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852*

OJI

Predstavnici Sanitetske uprave GS-a u posjetu Republici Srbiji

fotoarhiva Sanitetske uprave

U sklopu vrlo intenzivne međunarodne suradnje izaslanstvo Sanitet-ske uprave GS OSRH-a boravilo je od 9. do 11. svibnja u službenom uzvratnom posjetu sanitetu Ministarstva obrane Republike Srbije.

Izaslanstvo je predvodio načelnik Sanitet-ske uprave brigadir Marijan Zlatar, a domaćin im je bio pukovnik Jovan Maksić, načelnik Uprave za zdravstvo u MORS-u. Tijekom posjeta domaćini su goste iz naše zemlje upoznali s trenutačnim ustro-

jem Uprave za zdravstvo, kao i s onim što očekuju od novog preustroja, a razgovaralo se i o mogućnostima suradnje saniteta dviju zemalja. Domaćini su naše izaslanstvo upoznali i s obukom svog medicinskog osoblja za sudjelovanje u međunarodnim operacijama koja je tijekom posljednje godine intenzivirana, a u čemu im veliku pomoć pružaju oružane snage Kraljevine Norveške. Naše je izaslanstvo posjetilo i razgle-

dalo Centar vojno-medicinskih ustanova u Novom Beogradu u sklopu kojega se nalaze brojne ambulante i zapovjedništvo za tri vojno-medicinska centra smještena u Beogradu, a posjetili su i obišli i Vojno-medicinsku akademiju na Banjicama. Tijekom boravka u Novom Sadu upoz-

nali su se s radom, ustrojem i zadaćama njihovog Vojno-medicinskog centra i Centra za obuku dočasnika sanitetske struke.

Ovaj posjet je bio dobra prilika za razmjenu iskustava, kao i razgovore o mogućoj suradnji. Tako je iskazana želja za suradnjom našeg i njihovog instituta zrakoplovne medicine, a suradnja je moguća i u školovanju i pripremanju sanitetskog osoblja za sudjelovanje u međunarodnim operacijama, kao i na području medicine rada.

L. PARLOV

fotoarhiva Sanitetske uprave

Nastupom na tradicionalnom košarkaškom turniru u povodu Dana oružanih snaga RH (18.-19. svibnja) košarkaši MORH-a su zatvorili sezizu 2006/7. Sportska dvorana vojarne na zagrebačkom Tuškancu bila je poprište "obraćuna" četiriju momčadi: MORH-a, Sportskog društva branitelja, Cro Doc'sa i Atlantica.

Sve su, naravno, redoviti sudionici prvenstava amaterske lige REKLA. Polufinalni ogledi prvoga dana turnira bili su lišeni neizvjesnosti: Doktori su nadmašili Branitelje

Kraj MORH-ove košarkaške sezone

sa 100 - 65, a domaćini su bili bolji od Atlantica sa 100 - 69. Sutradan su odigrane utakmice za "podjelu medalja". Atlantic je uzeo treće mjesto pobjedom nad Braniteljima 73 - 55, a na kraju su najbolji bili Doktori. Mlada momčad, sastavljena uglavnom od studenata medicine nadmašila je MORH sa 88 - 76. Rezultat bi mogao i zavarati, cijela je utakmica bila neizvjesna, a do odlučujuće prednosti pobjednici su došli u dvije posljednje minute, i to zbog "disciplinskih" problema, tehničkih pogrešaka MORH-ovaca.

Odsjek za kvalitetu življjenja Personalne službe MORH-a bio je organizator turnira, a pobrinuo se i da momčadi budu nagrađene peharima. Podvučemo li crtu pod ovu sezonu "Morhovaca", mogli bismo reći da je bila uspješna po rezultatima, ali ne i po trofejima. Osim poraza u finalu njihovog "domaćeg" turnira, slično je bilo i u REKLA-i. Unatoč impresivnom ukupnom skoru pobjeda i poraza (14 - 2), MORH je zapeo u polufinalu doigravanja lige, poraženi su od Konzuma (kasnijeg pobjednika) 63 - 77. Šteta, jer je ove godine okupljena doista izvrsna momčad. Pobjedivala je uvjerljivo, no u odlučujućim utakmicama jednostavno nije bilo dovoljno koncentracije, pa ni sreće. Ipak, ako ostanu na okupu, "Morhovci" će u idućoj sezoni imati štošta pokazati...

D. VLAHOVIC

**Zajedničko desetodnevno uvježbavanje
čeških i hrvatskih specijalaca**

Korak naprijed u osposobljenosti

Češki specijalci su tijekom deset dana s djelatnicima 3. ronilačke satnije BSD-a uvježbavali ronilačke aktivnosti, a svrha zajedničkog uvježbavanja bila je razmjena iskustava i stvaranje uvjeta za daljnju suradnju specijalnih postrojbi Hrvatske i Češke.

Napisala i snimila: Andreja DEČAK

Uvojni "Kovčanje" na Malom Lošinju 11. svibnja završen je posjet pripadnika specijalne češke postrojbe - 601. skupina speciálních sil. Češki specijalci su tijekom deset dana s djelatnicima 3. ronilačke satnije Bojne za specijalna djelovanja uvježbavali ronilačke aktivnosti koje su uključivale trenažiranje borbenih plivača (svi oblici desanta: čamcima, brodovima, helikopterima), ronjenje na otvoreni krug, infiltraciju i esfiltraciju s područja mora te sijanje ronilaca. Svrha zajedničkog uvježbavanja bila je, prema riječima zapovjednika vježbe natporučnika Miroslava Krunića, razmjena iskustava i stvaranje uvjeta za daljnju suradnju specijalnih postrojbi Hrvatske i Češke. "Specijalci iz 601. specijalne postrojbe su elita češke vojske i s njima je zadovoljstvo raditi. Iza sebe imaju mnoga iskustva, baš kao i pripadnici naše specijalne postrojbe", istaknuo je zapovjednik Krunić. Treba reći kako je češka specijalna postrojba jedina takve vrste u češkoj vojsci, a karakterizira ju što operacije za koje je uvježbana može izvoditi i u ratu i u miru. Postrojba je utemeljena još davne 1952. godine. Iako je od tada mijenjala i lokacije i pridruženost postrojbama češke vojske, od prvog dana usavršavala se u obavljanju svojih zadatača i operacija. Preustrojem čeških oružanih snaga 2003. godine postrojba poprima svoj sadašnji sastav i naziv - 601. specijalna postrojba. Prema zadaćama slična je hrvatskoj specijalnoj postrojbi, a tako je i s roniocima koji su kao i pripadnici hrvatske 3. satnije BSD-a specijalizirani za provedbu amfibijsko-desantnih operacija na moru i unutrašnjim vodama i osposobljeni za ronjenje na otvoreni i zatvoreni krug disanja. Ozbiljnost kojom su i domaćini i gosti pristupali obavljanju zadaća bila je vidljiva u provedbi svake od aktivnosti. Sve se odvijalo prema zacrtanom rasporedu, tako da se na kraju susreta specijalaca moglo zaključiti kako je zajedničko uvježbavanje ispunilo svoju zadaću. To je bez dvojbe stvorilo plodno tlo i za daljnju suradnju. Potvrdio je to i natporučnik Krunić, istakнуvši kako je svih 16 sudionika uvježbavanja - osam čeških i osam hrvatskih specijalaca - zadovoljno obavljenim zadaćama i prikupljenim i razmijenjenim iskustvima s područja ronilačkih aktivnosti. Krunić je napomenuo i kako je to tek jedna u nizu međunarodnih vježbi 3. satnije BSD-a. "Već idući mjeseci na uvježbavanje timova u ronjenju dolaze slovački, makedonski i francuski pripadnici specijalnih snaga, a zainteresiranost za posjet Hrvatskoj izrazili su i njemački i američki specijalci. Svako od tih iskustava našu postrojbu približava standardima koje želimo dostići i predstavlja korak naprijed u osposobljenosti naših pripadnika," zaključio je Krunić. ■

PORAST terorističke prijetnje nakon 11. rujna 2001. i mogućnost napada oružjem za masovno uništavanje (nuklearnim, biološkim i kemij-

Nova tehnologija detekcije

skim) pred sve one koji se bave sigurnošću stavlja goleme probleme. Jedan od najvećih je otkrivanje sredstava kojim teroristi izvode napad. Zato su istraživači američkog laboratorija Lawrence Livermore (LLNL) pokrenuli razvojni program koji bi trebao rezultirati uređajem koji će brzo i precizno istodobno otkrivati eksploziv, kemijska i biološka sredstva.

Jedan od prvih uspjeha istraživačkog tima je da su uporabom masenog spektrometra detektirali vrlo malene čestice eksploziva. Riječ je o tako malim količinama da im masa iznosi samo trilijunti dio grama. Praktična korist, smatraju istraživači, je u tome

što se tako mogu detektirati ne samo male količine eksploziva u eksplozivnoj napravi nego i osoba koja je rukovala eksplozivom. Iako više ne nosi eksploziv, takva osoba nosi ostatke čestica eksploziva na odjeći, a pokusi su dokazali kako je to moguće detektirati.

Istraživači su uporabom aerosolne masene spektrometrijske tehnologije (SPAMS) na putu načiniti sličan uređaj za biološka i kemijska sredstva. Nastoje SPAMS tehnologiju unaprijediti tako da može detektirati i eksploziv. Ako se tehnologija razvije do operativne uporabe bit će idealna za aerodrome, pregled prtljage i za slična mjesta masovnog okupljanja ljudi koje teroristi često odabiru kao mjesto napada.

M. PETROVIĆ

Australija nabavlja Super Hornete

POČETKOM svibnja australasko ministarstvo obrane objavilo je kako je sa Sjedinjenim Američkim Državama sklopilo ugovor o kupnji 24 višenamjenska borbenog aviona F/A-18E/F Super Hornet Block II. Vrijednost sklopljenog ugovora (kojim je uz nabavu aviona ubuhvaćeno održavanje aviona i obuka osoblja) procjenjuje se na oko 6 milijardi australskih dolara, Australija ga kani otpлатiti kroz desetogodišnje razdoblje, dok se tijekom 2010. očekuje uvođenje prvih aviona u inicijalnu operativnu uporabu. Australski Super Hornetsi bit će smješteni u RAAF-ovoj zrakoplovnoj bazi u Amberleyu, gdje je inače i smještena lovačko-bombarderska flota aviona F-111, a početak obuke tehničkog i letačkog sastava planira se za 2009. godinu.

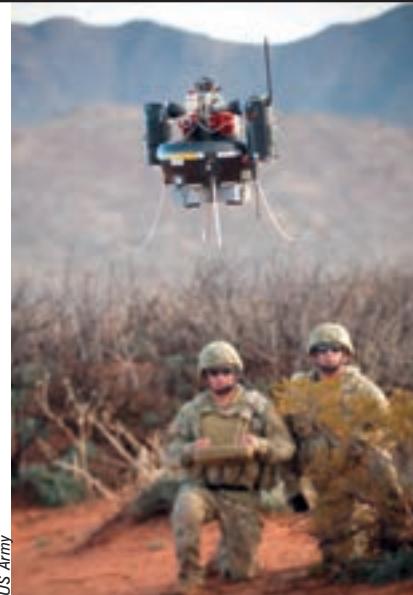
Temeljni motivi kojima se australasko ministarstvo ravnalo u nabavi novih aviona su prije svega to što se do 2009. iz operativne uporabe definitivno povlače zastarjeli F-111 (prema određenim prijašnjim planovima u operativnoj uporabi trebali su osta-

ti čak do 2020.), odnosno što isporuku prvih aviona F-35 Australija ne može očekivati najmanje idućih desetak godina, a na sve to snažno utječe potreba da se na prisutnost raznih inačica Su-30 u široj regiji nađe odgovarajući odgovor. Za Australiju je važno i to što u svojoj floti već imaju avione F/A-18A/B Hornet, pa i dobrim dijelom izgrađenu infrastrukturu za održavanje i opsluživanje aviona, odnosno stečena brojna

dragocjena iskustva. Tom kupnjom Australija postaje uz SAD drugom zemljom operatorom na Super Hornetu, odnosno trećom zemljom u svijetu koja će u svojim avionima imati ugrađene AESA radare (i to AN/APG-79 AESA). Ujedinjeni Arapski Emirati na svojim avionima F-16C/D Block 60 imaju radare APG-80, a Singapur na svojim F-15SG ima radare APG-63v3.

I. SKENDEROVIC

US Army

PROGRAM Future Combat Systems (FCS), najveći razvojni program američke kopnene vojske (US Army) koji bi trebao znatno promjeniti sliku vojske i načina borbenog

Testiranje novih tehnologija

djelovanja u budućnosti, polagano napreduje i dovodi do razine testiranja razne nove tehnologije.

FCS je obitelj raznovrsnih vozila s posadom ili bez nje, senzora, lansirnih sustava i bespilotnih letjelica. I sve to spojeno u naprednu računalnu mrežu koja omogućava nadzor, zapovijedanje, izmjenu podataka. Kako je riječ o potrebi da se razviju mnoge napredne tehnologije jasno je da FCS u potpunosti neće biti dostupan još najmanje pet godina. No, potreba da se vojnicima na terenu osigura što bolja oprema natjerala je planere da one dijelove tehnologija i programa koji su već razvijeni ili će biti razvijeni uskoro posluju vojnicima na teren što prije. Nadaju se kako bi već iduće godine

neki elementi FCS tehnologije mogli biti dostavljeni vojnicima na terenu.

Zbog toga veterani iz operacija u Iraku i Afganistanu od ljeta 2006. testiraju neke od sustava koji su spremni za to. Prva su testiranja provedena s opremom koja je predviđena za distribuciju taktičkih podataka vojnicima na bojištu. Vojnici su bili zadovoljni testiranjem, a voditelj programa je u šali izjavio kako su imali problema vratiti opremu, jer je vojnici nisu htjeli dati. Isprobani su i mrežni operativni sustav, zajednički komunikacijski sustav, senzori, malo robotizirano vozilo, bespilotna letjelica klase I i lansirni sustav.

M. PETROVIĆ

HyFish

NJEMAČKA svemirska znanstveno-istraživačka agencija DLR nedavno je javnosti predstavila svoj rad na futurističkom tehnološkom konceptu bespilotne letjelice HyFish koja bi u bliskoj budućnosti trebala biti platforma za daljnji razvoj letjelice namijenjene zračnom i svemirskom transportu ljudi i razne opreme.

Agencija DLR, koja godišnje na razna istraživanja troši oko 760 milijuna eura, u projektu letjelice HyFish suraduje sa švicarskom tvrtkom SmartFish, pa je prvi probni let letjelice obavljen u Švicarskoj.

Kao važnu tehničku značajku HyFish-a navode kako za pogon rabi gorive ćelije, a iskustva na razvoju ovog prototipa trebala bi poslužiti za razvoj letjelice koja bi višekratno bila iskoristiva za svemirske letove. Prvi probni let HyFish-a trajao je manje od minute, iako je letejelica bila sposobna za dulje letove (postojeći spremnik za vodik omogućava letjelici let između 10 i 15 minuta) koji se planiraju tijekom ovog proljeća. HyFish je malih dimenzija,

duljina trupa je 1,3 m, raspon krila sve-

leta, a i za svemirski transport raznih satelita. U pogledu "zemaljskih" letova, čelništvo

ga 1 m, dok je ukupna težina letjelice 6 kg. Izlazna snaga gorivih ćelija je 1 kw, što HyFishu omogućava maksimalnu brzinu do 200 km/h.

Temeljna svrha HyFish-a kao tehnološkog koncepta u ovoj fazi je iskušavanje performansi i kapaciteta gorivih ćelija, kako bi se stekla potrebna iskustva koja u dalnjoj fazi projekta vode izgradnji znatno većeg prototipa zrakoplova s ljudskom posadom. Švicarska tvrtka SmartFish u tom dijelu vidi svoj poseban interes, odnosno na osnovi razvoja HyFish-a kani razviti mali putnički avion. S druge strane DLR smjera proizvesti letjelicu znatno većeg do-

DLR-a na iskustvima iz rada na HyFishu u idućih dvadeset godina kafi stvoriti iznimno brzu letjelicu Spaceliner koja bi razdaljinu između Frankfurta i Sydneya mogla preći za nevjerojatnih 90 minuta, pri tom noseći do 50 putnika. U DLR smatraju kako bi 2021. tržište takvih letjelica moglo vrlo realno premašiti vrijednost od 700 milijuna eura na godišnjoj razini, odnosno kako bi pomoću njih godišnje bilo prevezeno više od 15 000 putnika.

I. SKENDEROVIC

Kupola za Yak

NJEMACKA tvrtka Rheinmetall i norveška Kongsberg Protech udružile su se na zajedničkom projektu kojemu je svrha ponuditi njemačkoj vojsci oružnu stanicu/besposadnu kupolu koja će se postavljati na novu generaciju kotačnih i gusjeničnih oklopnih višenamjenskih vozila (GFF/GTF). Ta će se nova obitelj vozila proizvoditi u tri ili četiri različite težinske klase, od luke do srednje kategorije.

Ugovor o zajedničkom projektu pokriva razvoj i proizvodnju dviju oružnih kupola, modele oznake 609L i 609P. Dizajnirat će se laka i teška inačica kupole, a ugrađena

oprema omogućavat će upravljanje iz unutrašnjosti vozila.

Stanica će moći primiti širok spektar pješačkog oružja, uključujući strojnici kalibra 5,56 mm, 7,62 mm i 12,7 mm te bacač granata kalibra 40 mm. Inačica 609L predviđena je za laka vozila i ima operativnu masu od oko 100 kg, inačica 609P ima masu od oko 200 kg, namijenjena je za teža vozila, a može prihvati tešku strojnici 12,7 mm ili bacač granata 40 mm.

Oko 80 % dijelova je zajedničko objema inačicama, što će znatno smanjiti operativne troškove tijekom radnog vijeka. Sve kupole imaju

elevaciju od -9 do +60 stupnjeva, a pokrivaju svih 360 stupnjeva. Podstavni stabilizatori, laserski daljinomjer, termovizor, IFF uređaj i slično postavljaju se prema zahtjevu kupca. Prvih 300 kupola trebalo bi se njemačkoj vojsci dostaviti tijekom 2008. godine.

M. PETROVIĆ

AMBICIOZAN projekt obnavljanja mornaričke flote Južnoafričke Republike privodi se završetku primopredajom druge od tri Type 209/1400 podmornice, s imenom SAS Charlotte Maxeke, u TKMS Nordseewerke brodogradilištu u Emdenu sredinom ožujka ove godine nakon čega je krenula na prvu plovidbu prema Simon's Townu u koji je stigla potkraj travnja. U međuvremenu, četvrta fregata tipa MEKO A-200, imena SAS Mendi nalazi se od kraja ožujka u operativnoj uporabi. Vlada Južnoafričke Republike nagovijestila je svoju namjeru da tijekom 2006. razmotri opciju nabave pete fregate MEKO A-200 pri čemu je razmatran trošak, no odluka o akviziciji nije donesena. Trenutačno ne postoje naznake za razmatranje opcije o nabavi četvrte podmornice, iako vojni analitičari vjeruju da je moguća.

Tri podmornice Type 209/1400 naručene su ugovorom vrijednim 748 milijuna eura 1999. godine kako bi

Okončanje projekta obnove južnoafričke flote

zamijenile tri podmornice klase Daphne koje su južnoafričkoj mornarici dostavljene davnih 1970-ih godina. Primarna zadaća podmornica Type 209 je sudjelovanje u strateškim operacijama nadzora i odvraćanja neprijateljskih jedinica. Prva podmornica u klasi, SAS Manthatisi, stigla je u bazu Simon's Town potkraj travnja 2006. i odmah je započela s operativnom uporabom u lokalnim vodama. Primopredaja treće podmornice, SAS Queen Modjadji, predviđena je za ožujak 2008.

Prva od četiri A-200 fregate, koje su također naručene 1999. ugovorom vrijednim 924 milijuna eura, SAS Amatola ušla je u aktivnu službu u veljači 2006. te tijekom veljače i ožujka iste godine uspješno sudjelovala u zajedničkoj vježbi njemačke mornarice i zrakoplovstva. SAS Isandlwana, druga fregata u klasi pridružena je sastavu mornaričke flote u srpnju 2006., a treća fregata, SAS Spioenkop u veljači 2007. Nabava fregata MEKO A-200 pokazala se i finansijski povoljnom, jer je trošak koji uključuje financiranje i poreze 955,7 milijuna eura, što iznosi nešto manje od 239 milijuna eura (314 milijuna dolara) po fregati. U

odnosu na patrolni brod američke Obalne straže (tzv. Cutter) čija je vrijednost procijenjena na 431 milijuna dolara, zatim 367 milijuna dolara vrijedne lake malezijske fregate klase Leiku te 390 milijuna dolara vrijednog omanskog patrolnog broda klase Khareef, cijena južnoafričkih fregata je doista povoljna.

U međuvremenu, započela je planirana nadogradnja svih četiriju fregata na koje će se ugraditi novi radarski elementi za optroničke i infracrvene senzore te dvije teške strojnici Rogue kalibra 12,7 mm namijenjene bliskoj borbi. Modernizacija uključuje zamjenu 76 mm topa s brodskim topom kalibra 127 mm ili 155 mm, smještaj okomitog lansera sa 16 cijevi, tegljeni sonar, laka torpeda te poboljšanje sustava elektroničke borbe. Razmatrat će se novi protubrodske projektili, najvjerojatnije većeg dometa i s mogućnošću napada na kopnene ciljeve. Dosjava četiriju Super Lynx helikoptera, koji su namijenjeni fregatama A-200, očekuje se tijekom svibnja, dok bi operativno uporabljivi postali sredinom 2008. nakon testiranja i ispitivanja koja počinju u lipnju ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

RAM sustav na korvetama klase Baynunah

TVRTKA Raytheon Missile Systems potvrdila je potpisivanje ugovora za nabavu sustava za blisku protuzračnu obranu Mk31 RAM (Rolling Airframe Missile) koji će biti namijenjeni korvetama klase Baynunah ratne mornarice Ujedinjenih Arapskih Emirata. Vrijednost ugovora koji je tvrtka Raytheon sklopila s Abu Dhabi Ship Buildingom (ADSB) procjenjuje se na više od 80 milijuna dolara. Ugovor obuhvaća prodaju sedam Mk 49 Mod 3 lansirnih sustava za vođene projektille - za svaku od šest korveta namijenjen je po jedan sustav, a dodatni je predviđen za obuku te će biti dostavljen zajedno s logističkom potporom. U skladu s predviđenim rokovima, dostava prvog RAM sustava očekuje se početkom 2009. Ujedinjeni Arapski Emirati trenutačno razmatraju i nabavu RIM-116B projektila izravnog komercijalnom prodajom ili inozemnom vojnom prodajom američke Vlade.

Raketni sustav RAM nije bio dio izvornog projekta temeljnog borbenog sustava korveta klase Baynunah, no 2006. glavni stožer i ratna mornarica Ujedinjenih Arapskih

Emirata odlučili su se na poboljšanje borbenog sustava ugradnjom posljednje generacije RAM Block 1A sustava koji bi osigurali dodatnu razinu samoobbrane. Lansirni sustav s 21 cijevi za vođene projektille Mk 49 Mod 3 bit će smješten na krov brodskog hangara. Projektili RIM-116B imaju mogućnost dvostrukog radio-frekvencijskog/infracrvenog navođenja, a uključuju i HAS softver posljednje inačice kako bi omogućili slijedenje ciljeva male frekvencije.

Prijedlog ugovora za integraciju RAM sustava potписан je s brodograđevnom tvrtkom ADSB potkraj 2006. nakon čega je potписан aneks ugovora s francuskom tvrtkom CMN (Constructions Mechaniques de Normandie) koja razvija projekt korvete kako bi započeli konfiguracijsko-modifikacijske aktivnosti potrebne za inkorporaciju sustava na brod. Tvrta Raytheon dostavit će i projektille RIM-162 Evolved Sea Sparrow Missile (ESSM) te pripada-

jući sustav za vertikalno lansiranje projektila Mk 56, a isporuka će započeti 2009. Svaka korveta klase Baynunah nosit će četiri MK 56 dvostrukе instalacije za osam projektila, za čiju je isporuku ugovor potpisana 2004. Potpisivanjem ugovora za nabavu RAM sustava, Ujedinjeni Arapski Emirati postali su šesta mornarica u svijetu, uz Egipt, Njemačku, Grčku, Južnu Koreju i SAD koja će u svojoj floti imati protuzračno naoružanje RAM.

M. PTIĆ GRŽELJ

AMERIČKA tvrtka Northrop Grumman Space Technology nedavno je sklopila važan sporazum o tehnološkoj suradnji s izraelskom tvrtkom Israel Aircraft Industries, na temelju kojega bi uskoro mogla započeti zajedničku proizvodnju satelita koji bi nosio znatno modifici-

Tecsar

rani SAR (Synthetic Aperture Radar) radar, koji bi omogućavao radarski slinkovni prikaz velike razlučivosti i kvalitete. Riječ je o Tecstar satelitu, na kojem je dosad samostalno radila izraelska tvrtka Israel Aircraft Industries, a razvijen je za potrebe izraelskog ministarstva obrane.

Tecsar je 260 kg težak satelitski radarski sklop, s elektronički upravljanim SAR radaram. Pentagon pokazuje veliko zanimanje za taj senzorski sustav koji bi mogao početi finacirati od 2009., odnosno kojim bi kao svojevrsnim privremenim rješenjem "pokrili" razdoblje do uvo-

denja u uporabu, odnosno lansiranja u orbitu znatno masivnijeg i moćnijeg sustava Space Radar. Tecstarov SAR radar može raditi u više modova, odnosno može pokrivati iznimno veliko područje, a može se fokusirati na točno određeni objekt, pri čemu kvaliteta pokrivenosti ne zaostaje za onim prikazom koji pruža Advanced Synthetic Aperture Radar 2A, radarski sustav na "špijunskoj" letjelici U-2. Američka strana je spremna uložiti u Tecstar projekt između 175 i 200 milijuna američkih dolara, a razvoj i prva faza proizvodnje modificiranog satelitskog radarskog sustava obavlja bi se u Izraelu.

I. SKENDEROVIC

Energija za vojnika budućnosti

Vojnik modernog doba, a posebno se to odnosi na pješaštvo, sve više ovisi o izvorima električne energije za napajanje raznih uređaja koji su u posljednje vrijeme postali sastavnim dijelom njegove opreme

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Tako danas vojnik pješak uz tradicionalno oružje, streljivo, tjesni oklop i osnovnu hranu i vodu često mora nositi i dodatni teret. To su ponajprije osobni radiourđaj, računalo, uređaj za navigaciju, uređaj za noćno motrenje ili pak napredni ciljnik. Svi su ti uređaji međusobno povezani i svrha im je povećati učikovitost modernog vojnika na bojištu.

No, budući razvoj najavljuje i nove naprave koje će vojnik nositi. Neke od njih su aparati za stalno praćenje zdravstvenog stanja vojnika, ili pak uređaj za stvaranje mikroklima (neka vrsta nosivog klimatskog uređaja koja bi trebala olakšati život vojnicima raspoređenim u trop-

ska i pustinjska područja).

Svi ti uređaji imaju jednu zajedničku karakteristiku - za rad trebaju električnu energiju. Za nesmetan rad tih uređaja, koji po svojim karakteristikama i dosezima nagovještavaju svojevrsnu revoluciju u ratovanju na osobnoj razini, zasad se rabe vrlo klasična rješenja koja su zapravo prilagođena komercijalna rješenja bez imalo revolucionarnog i naprednog.

Glavni je izvor energije za vojnika današnjice baterija, i to ona koja se po svojim karakteristikama ne razlikuje bitno od baterije koja se može

naći u brojnim civilnim

uređajima kao što su kamere, fotoaparati, prijenosna računala i slično. Doduše, baterije prolaze proces "militarizacije" kako bi se prilagodile ponekad specifičnim značajkama kao što su konektori i mogućnost djelovanja u otežanim mehaničkim i termičkim uvjetima. No, ispod "kože", koja je malo "zadebljana" kako bi baterija lakše podnijela grubo rukovanje, prašinu i vodu, krije se komercijalna tehnologija koja milijunima korisnika diljem svijeta svakodnevno pomaže u najobičnijim poslovima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Tendencije razvoja suvremenog terorizma

Suvremeni terorizam počinje u jeku kulminacije hladnoga rata i antikolonijalne revolucije, odnosno razvoja nacionalnih oslobodilačkih pokreta i ratova, stvaranjem organizacija, grupa i pokreta kojima je terorističko djelovanje osnovni sadržaj "političkog" djelovanja, odnosno jedina ili glavna metoda ostvarivanja ciljeva, interesa i programa, a dobiva cjelovite prepoznatljive oblike početkom 1960-ih

Božo VUKASOVIĆ

Početak suvremenog terorizma, koji će ubrzo zahvatiti cijeli svijet, mnogi teoretičari vide u studenskim nemirima i pokretima 60-ih godina prošlog stoljeća kad su do izražaja došli zahtjevi mladeži za rješavanjem društvenih pitanja i socijalnih problema, koje establishment nije mogao riješiti pa ih je pokušao sprječiti grubom silom. Od tada dolazi do zaokreta kod znatnog dijela studentskih pokreta prema nasilnim metodama, poluvojnoj hijerarhiji, konspirativnosti u radu, strogom odabiru članstva itd. Ti događaji pospješuju i ubrzavaju premještaj gerilskih pokreta iz ruralnih planinskih predjela u gradска urbana središta, gdje potom počinju s terorističkim napadima na

predstavnike državne vlasti.

Važna etapa eskalacije suvremenog terorizma započinje početkom 1961. godine otmicom zrakoplova na Kubi. Tek u kasnim 1960-im godinama terorizam postaje stvarna snaga i zauzima čvrst položaj u međunarodnoj politici. Godina 1968. najbolji je pokazatelj tog modernog trenda. Tada su Palestinci uveli zračno gusarstvo u Europu, djelomice kao alternativnu strategiju konvencionalnoj borbi koja je doveđa do katastrofe arapsku koaliciju što je 1967. zaratila protiv Izraela.

No, pravi porast terorizma i terorističkih akcija doživljavamo potkraj šezdesetih i početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, kad su se u Europi pojavile prve ultraljevi-

čarske grupacije (Baader-Meinhof, Crvene brigade) iz čijih akcija je bilo vidljivo da je terorizam sredstvo njihove političke borbe, a cilj zastrašivanje i rušenje kapitalističkog potretka. To razdoblje terorističkih aktivnosti (posebice na području Europe) završilo je početkom osamdesetih, a otvaranjem tajnih dosjea pojedinih obaveštajnih i protuobaveštajnih službi pokazuje da su, u doba blokovske podjele svijeta, velik broj terorističkih organizacija kontrolirali blokovski sustavi sigurnosti sa zadaćom postizanja ograničenih i kontroliranih ciljeva na štetu suprotnog bloka. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Francuski Rafalei operativni

Najveća prednost Rafalea je što kupac u jednom avionu dobiva borbenu platformu koja može obaviti širok spekter zadaća, često i istodobno

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Prva eskadrila francuskog ratnog zrakoplovstva opremljena Dassaultovim Rafaleima postala je operativna (*full operational capability - FOC*) 27. lipnja 2006. Iduća eskadrila opremljena Rafaleima, koja trenutačno prolazi obuku za uporabu nuklearnog oružja, postat će operativna tijekom 2008. Francusko ratno zrakoplovstvo dobit će 234 Rafalea (84 Rafale B dvosjeda i 150 Rafale C jednosjeda) dok će francuska ratna mornarica operativno rabiti 60 Rafalea M (jednosjedi). Do danas je za potrebe francuskog ratnog zrakoplovstva i mornarice naručeno 120 Rafalea, od kojih su 34 isporučena. Za ratno zrakoplovstvo naručena su 82 aviona (44 jednosjeda i 38 dvosjeda) te 38 Rafale M za ratnu mornaricu. Po sadašnjim planovima proizvodnja Rafalea za francuske oružane snage trajaće do 2023.

Pet godina nakon što je francuska ratna mornarica dobila svoj prvi

avion, prvi je Rafale isporučen tamošnjem ratnom zrakoplovstvu. Zahvaljujući sposobnosti umreženog prijenosa podataka, mogućnosti pasivnog otkrivanja ciljeva i širokom rasponu naoružanja bio je to velik tehnološki iskorak za tamošnje ratno zrakoplovstvo. Prvi put od svog postojanja dobitlo je pravi višenamjenski borbeni zrakoplov podjednako dobar u zadaćama uništavanja ciljeva u zraku i na zemlji.

Tvrtka Dassault Aviation opisuje Rafale kao "sveuporablјiv" borbeni avion. Iza marketinških trikova, ovaj opis zapravo označava ključnu odluku francuskog ratnog zrakoplovstva, DGA Defence Procurement Authority i Dassaulta u ranoj fazi programa - odluka koja je dovela do izlaska Francuske iz europskog programa zajedničkog lovca, a koja se često pripisivala "Galskom ponosu" i ili Dassaultovoj nespremnosti da se uključi u

internacionalne programe.

Zapravo je riječ o tome da su se u trenutku pokretanja programa, koji je na kraju rezultirao Rafaleom, i budući korisnici i proizvođač suglasili kako će novi lovac istodobno raditi i tamošnje ratno zrakoplovstvo i ratna mornarica. To je omogućilo da se jednim avionom zamjeni čak pet različitih tipova aviona ratnog zrakoplovstva (Mirage III, Mirage IVP, Jaguar, Mirage F1 i Mirage 2000) i dva mornaričkog zrakoplovstva (Crusader i Super Etandard). Zbog toga se od nove platforme očekivalo da će podjednako uspješno obavljati zadaće zračne borbe i uništavanja ciljeva na zemlji i na morskoj površini. Uz to morala je dobiti i mogućnost letenje na vrlo malim visinama kao nositelj francuskog nuklearnog oružja zrak-zemlja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Njemačko protuoklopno oružje iz II. svjetskog rata

Iako se za njemački tenkovski razvojni program može reći da je bio prepušten strateških pogrešaka i krivih procjena, posebice u razvoju superteških i golemyih projekata - dijametralno suprotno može se tvrditi za program razvoja protuoklopnih oružja

Igor SPICIJARIĆ

Spoznavši mogućnosti protuoklopног oružja, njemački stručnjaci razvili su vrlo raznolik assortiman moćnih topničkih i raketnih protuoklopnih sustava koji ma se na bojnom polju mogao uništiti bilo koji tenk istočnog ili zapadnog podrijetla.

Stvaranje velikih i moćnih oklopnih snaga sposobnih za brz manevar uz potporu mobilnih postrojbi pješaštva koje su početkom II. svjetskog rata počele primjenjivati doktrinu "blitzkriega" - munjevitog prodora kojemu se nisu mogle oduprijeti obrambene snage napadnutih zemalja pripremljenih za pozicijski rat - imale su i svoju drugu, manje poznatu stranu. Naime, njemačkim stratezima neposredno pred izbjeganje rata nije se činilo nužnim razvijati nove sustave protuoklopног oružja. Pouzdavali su se u mobilnost svojih tenkova i probajnu moć njihovih topova. Protuoklopna komponenta zasivala se na primjeni odre-

denih topničkih oružja koja su se do tada pokazala vrlo učinkovitima.

Njemačka protuoklopna oružja razvijena i rabljena tijekom borbenih operacija mogu se podijeliti u nekoliko glavnih skupina:

- klasični cilindrično izbušeni protutenkovski topovi,
 - konusno izbušeni protutenkovski topovi,
 - modificirani protuzrakoplovni topovi,
 - samohodni protutenkovski topovi ili lovci tenkova,
 - protuoklopne puške,
 - pješački protuoklopni raketni bacači,
 - protuoklopne ručne kumulativne granate,
 - protuoklopne vođene rakete i
 - zarobljena protuoklopna sredstva.
- U ovakvom tekstu gotovo je nemoguće dati detaljan pregled svih sustava, pa ćemo se ograničiti samo na opis onih koja su bila uspješnija, tehnički inovativna ili su u određe-

nom trenutku svojom pojavom i borbenom učinkovitošću predstavljali pravo iznenadenje i noćnu moru za saveznike.

Klasični protutenkovski topovi bili su konstruirani tako da mogu probiti tenkovski oklop na svom maksimalnom dometu uporabom relativno teških projektila (granata) velike početne brzine. Prvi takav top proizvela je njemačka tvrtka Rheinmetall pod imenom 3,7 cm PaK (Panzerabwehrkanone 37) kalibra 37 mm. U vrijeme napada na Francusku (1940.) pokazalo se da nije dovoljno učinkovit, pa je uskoro bio zamijenjen novim i moćnjim 50 mm topom PaK 38. Poslije njega u naoružanje je uveden i 75 mm protutenkovski top PaK 40 koji je uskoro postao standardnim njemačkim protutenkovskim topničkim oružjem. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Franz von Hipper: Bez pogreške kod Jyllanda

Njemačkog admirala Franza Rittera von Hippera smatrali su rođenim vodom i gospodinom koji je posebno držao do visokih pomorskih tradicija, a čiju je djelotvornost isticao i admiral Scheer...

Hrvoje STRUKIĆ

Rođen u nimalo pomorskom bavarskom mjestu Weilheim, osamnaestogodišnji Franz Hipper stupio je u njemačku carsku mornaricu 1881. godine, gdje je kao kadet služio na fregati SMS Niobe i lakoj krstarici klase Bremen SMS Leipzig.

Od 1884. do 1903. godine zapovijedao je njemačkim torpednim brodovima, dok nije primio zapovjedništvo nad oklopnim krstašima i krstarcem SMS Friedrich Karl.

U listopadu 1913. bio je imenovan zapovjednikom Izvidničkih snaga Flote otvorenog mora, što ostaje sve do 1918. Tijekom tog, većim dijelom ratnog razdoblja Franz Ritter Hipper pokazao je svoje golemo pomorsko umijeće, posebice u borbenim djelovanjima, što ga s punim pravom uvrštava među najveće njemačke pomorske zapovjednike Prvoga svjetskog rata.

Potkraj 1914. godine njemačko pomorsko zapovjedništvo namjeravalo je izvući britanske pomorske snage na otvoreno more. U provođenju te zamisli prva borbena djelovanja izvodila je upravo Hipperova flota. Tu postrojbu, koja je u svojem sastavu imala pet bojnih krstaša, četiri krstarice i dvije flotile razarača, karakterizirala je velika brzina i jako topničko naoružanje. U prosincu 1914. izvela je za Engleze upravo nevjerojatni prepad na gradove istočne engleske obale. Dok su 16. prosinca bojni krstaši SMS Seydlitz i SMS Moltke bombardirali Great Yarmouth i Hartlepool, istovrsni brod SMS Derfflinger i prvi sagrađeni njemački bojni krstaš SMS Von der Tann bombardirali su s 500 granata grad Scarborough u sjevernom Yorkshireu. U ovome napadu je osim grada ozbiljno oštećena i istoimeni srednjovjekovna utvrda iz XII. stoljeća.

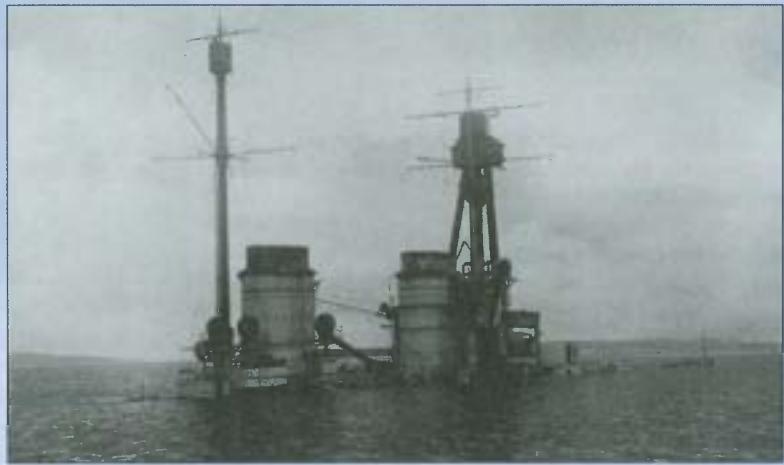
Početkom sljedeće godine na Dogger Banku Hipperova flota vodila je veliku bitku s istovjetnom postrojbom britanske Velike flote kojom je zapovijedao admirал David Beatty. Dogger Bank najveća je podmorska greda u Sjevernom moru. Dubina mora tamo iznosi samo 15 do 37 metara. Osim zemljopisnih zanimljivosti, poznata je upravo po toj bici.

Zbog provedbe napadnih djelova-

nja 23. siječnja 1915. pod zapovjedništvom Franza Hippera iz njemačke pomorske baze u Helgolandskom zaljevu isplovala je izvidnička postrojba koju su činila tri bojna i jedan oklopnji krstaš, četiri krstarice i 18 razarača. Već drugog jutra u 8 sati, njemačka prethodnica krstarica Kolberg, stupila je u prvi dodir s britanskim brodovima i zatim otvorila paljbu. Hipper je odmah krenuo u pomoć svojim zapovjednim brodom, bojnim krstašem Seydlitzom, a u redu su ga slijedili bojni krstaši Moltke, Derfflinger i okloplji krstaš Blücher koji je bio sporiji i stoga zadržavao ostale. Kako je u vidokrug njemačkog zapovjednika dolazilo sve više britanskih brodova, on je već u 8 sati i 35 minuta okrenuo svoje bro-

dove nazad prema Helgolandskom zaljevu. Bojni krstaši britanskog admirala brzo su ih stigli i britanski zapovjedni brod, bojni krstaš HMS Lions je u 9 sati i 52 minute otvorio paljbu. Topnička bitka vodila se dok su dvije kolone bojnih krstaša plovile gotovo usporedno. Ubrzo je Seydlitz teško oštećen, a u 11 sati i 30 minuta slično je prošao i Blücher. Počeo je zaostajati. Sedamnaest minuta kasnije Nijemci su uzvratili: topovi s Moltkea su sa šest zrna velikog kalibra pogodili Lions tako da se morao povući iz stroja. I drugi je britanski bojni krstaš Tigger bio pogoden s devet granata. Ipak, Britanci nisu propustili opet napasti teško oštećenog Blüchera. Potopili su ga dok mu je

Njemački brodovi Bayern (dolje) i Hindenburg (desno) nakon samopotapanja u Scapa Flowu

Časno samopotapanje

Po završetku I. svjetskog rata u Scapa Flowu se u svojevrsnom "zarobljeništvu" našlo 10 njemačkih bojnih brodova, šest bojnih krstaša, osam krstarica i 50 modernih razarača uz sve podmornice sposobne za plovidbu. Tamo su, sramotno za njemačku mornaricu, čak bili neka vrsta turističke atrakcije. No, 21. lipnja 1919. napokon su završili na morskom dnu. Ni-

jemci su, dočekavši trenutak kad su se britanski brodovi za- putili na vježbu, sami potopili cijelu flotu. Sudbinu su podijelili i Hipperovi bojni krstaši, pa i njegov zapovjedni brod SMS Seydlitz. Taj bojni krstaš, dužine 200,5 m i širine 28,5 metara, porinut je u more u Hamburgu 30. ožujka 1912. Pod brodskim motom "Uvijek naprijed" admiral Franz Hipper je dugo vodio svoju postrojbu. Na morskom dnu završili su i SMS Derfflinger, SMS Lützow, kao i SMS Moltke porinut u more 7. travnja 1910. u hamburškom brodogradilištu Blohm & Voss. Taj bojni krstaš bio je i jedini njemački veliki brod koji je 1912. godine uplovio u New York, a zatim posjetio još neko-liko luka SAD-a.

Hiperov SMS
Seydlitz podijelio
je sudbinu ostalih
njemačkih ratnih
brodova

Hipper pokušavao pomoći. Kako nije uspio spasiti taj brod izgrađen 1908. godine, Hipper se sa svojom postrojbom uputio prema Helgolandskom zaljevu i u 12 sati i 16 minuta obustavio paljbu.

Prije glasovite Jutlandske bitke od 31. svibnja do 1. lipnja 1916. prvi su opet isplovili Hipperovi brodovi (pet bojnih krstaša, pet lakih krstarica i 30 razarača) sa zadaćom da bombardiraju britansku luku Sunderland i tako navuku dio britanske flote na glavninu njemačke flote koja ih je čekala na otvorenom moru. Poslije prvog bojnog djelovanja njemačke krstarice Elbing u 15 sati i 15 minuta, započela je najveća pomorska bitka I. svjetskog rata, bitka kod Jyllanda koja je trajala preostali dio toga dana i sljedeću noć. Isprije, Hipper nije imao previše sreće: tijekom bitke bio je teško oštećen nje-

gov zapovjedni brod SMS Lützow, pa je prešao na SMS Moltke s kojega je nastavio voditi pokrete svojih brodova. U bici, u kojoj su teško oštećeni svi njegovi bojni krstaši osim Moltkea nanio je teške gubitke britanskoj eskadri bojnih krstaša. Krajnjim naporima svojih snaga olakšao je manevar izvlačenja glavnine njemačke flote dok je bila pod teškim udarima britanske.

Od četiri glavna admirala na obje strane, Jellicoea, Beattyja, Scheera i Hippera u bici kod Jyllanda, Hipper (koji je imao velik ugled i u Britaniji i u Njemačkoj), općepriznato je bio jedini koji je sva svoja djelovanja izveo bez pogreške. Poslije bitke bavarski kralj Ludwig III. dodijelio mu je plemićku titulu viteza.

U kolovozu 1918. Hipper je bio promaknut u čin admirala, a na mjestu zapovjednika Flote otvore-

nog mora naslijedio je admirala Reinharda Scheera, koji je postavljen za zapovjednika njemačke Ratne mornarice. Po završetku I. svjetskog rata i ratnih djelovanja, u posljednjim danima svoje aktivne vojne službe, admiral Franz Hipper je još organizirao prijevoz 74 preostala njemačka ratna broda u Scapa Flow.

Njemačkog admirala Franza Rittera von Hippera smatrali su rođenim vodom i gospodinom koji je posebno držao do visokih pomorskih tradicija, a čiju je djelotvornost isticao i admiral Scheer. Otišao je u mirovinu 30. studenoga 1918.

Preostalo dio svoga života admirala je proveo u Othmarschenu, nedaleko od Hamburga, gdje je i umro 25. svibnja 1932.

Imenom toga velikog admirala nazvana je jedna krstarica u II. svjetskom ratu. ■

**Mark Kurlansky: "1968. - godina koja je uzdrmala svijet",
Naklada Ljevak, Zagreb, 2007.**

Na gotovo 500 stranica knjige nagradivani publicist Mark Kurlansky detaljno opisuje sve događaje koji su 1968. godinu učinili nezaboravnom. U njegovom najambicioznijem djelu riječ je o jedinstvenom i krajnje cijelovitom pogledu na jednu od ključnih godina u povijesti. Ameriku, Europu, pa tako i Hrvatsku potresala su buntovništva motivirana osjećajem nade kako se postojeće stanje može i mora promijeniti, počevši sa studentskim pobunama pa sve do ratova. Godina 1968. jedinstvena je po tome što su se ljudi pobunili protiv različitih stvari, a zajednički su im bili jedino želja da se pobune te osjećaj otuđenosti od službenog poretka, kao i duboko godenje prema autoritarnosti svih oblika. U knjizi "1968." Kurlansky oživljava kulturnu i političku povijest godine društvenih potresa i nemira koja je promjenila svijet. Bilo da govori o mladosti i glazbi, politici i ratu, gospodarstvu i medijima, Kurlansky pokazuje kako nas je dvanaest uzbudljivih i hirovitih mjeseci trajno promijenilo. Po nekim, to je bila godina seksa, droge i rock'n'rolla. No, bila je to i godina atentata na Martina Luthera Kinga ml. i Bobbyja Kennedyja, Praškog proljeća, antiratnog pokreta i ofenzive Tet u sklopu rata u Vijetnamu, Black Powera, generacijskog jaza, avangardnog kazališta, uzleta ženskog pokreta, te početka kraja Sovjetskog Saveza. Spontani ustanci istodobno su se javljali diljem svijeta - od New Yorka, Miamija i Chicaga preko Pariza, Praga, Rima, Berlina i Varšave do Tokija i Ciudad de Méjica. U svemu tome ogleda se i razvoj medija te njihov utjecaj na pojedince i društva. Kurlansky pokazuje kako je 1968. godina, zahvaljujući pojavi televizijskih prijenosa uživo dostupnih široj javnosti, postala prva "globalna" godina. Godine 1968. fenomen izvješća koji je istog dana pristiglo iz nekog drugog dijela svijeta već je sam po sebi pljenio pozornost i izazivao divljenje. Ukratko, knjiga je neizostavno djelo za svakog sudionika i ljubitelja moderne povijesti.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Vjetar koji povija ječam (kino)

- irska drama (107 min.)
- distributer: Blitz film & video
- režitelj: Ken Loach
- gl. glumci: Cillian Murphy (Damien), Padraic Delaney (Teddy), Liam Cunningham (Dan)

Ne znam zašto, ali s velikim zakašnjenjem u naša kina je tek sad stigao prošlogodišnji pobjednik Canneskog filmskog festivala *Vjetar koji povija ječam*. I to je, posve opravdano, protumačeno kao nagrada Loachu za životno djelo. Riječ je o solidnoj drami, vrlo zanimljivoj Hrvatima jer pokazuje kako su se (s nama često usporedivani) Irči borili protiv tudinske vlasti. Inače, ništa u tom filmu nije posebno. Režija je školski dobra, gluma solidna do prosječna, a scenarij izrazito konzervativan (nacionalno osviješten odnosno desničarski). Potpuno je ispravna usporedba tog filma s *Dugom mračnom noći*, posljednjim projektom Antuna Vrdoljaka. Po mom sudu, on je napravio bolji film, ali što možemo kad su Irči i irska borba za neovisnost zanimljiviji svjetskom tržištu, pa tako i mondenom Cannesu.

U jeku irske borbe za neovisnost i odcjepljenje od britanske krune, mladi lječnik Damien nalazi se na iskušenju. Razum mu kaže da ode u London i posveti se lječničkom pozivu. S druge strane, prijatelji i rodbina ga nagovaraju da se priključi gerilskoj Irskoj republikanskoj armiji (IRA) te posveti borbi za oslobođenje i zaboravi lijepo stvari u životu. Damien je, naravno, odabrao gore. Krenuo je putem revolucionara i na svojim rukama, ali i na koži osjetio da se u ratu moraju raditi stvari koje u miru ni u ludilu ne bi pomislio učiniti... Toliko puta ponovljena žirondinska uzrečica "Revolucija jede svoju djecu" ovim filmom još jednom je dobila svoju potvrdu.

Leon RIZMAUL

Duh Sveti i duhovi bezdušja

Onoga istog dana kad su Židovi svetkovali savez skopljen između Boga i njegova izabranog naroda, Bog je pokazao svojemu novom izabranom narodu da je novi, konačni i sveopći savez utemeljen na novom daru. To je Duh Sveti kojega Bog daje vjernicima. Njegovi darovi ispunjavaju ih svjetлом za nove zadaće u zajednici i snaže za uspostavu novoga svjetskog poretka koji je Isus Krist utemeljio na pravednosti i ljubavi. Stoga je novozavjetna Pedesetnica svojevrsna globalna prekretnica u povijesti. Njezini plodovi ostavili su dubok trag tijekom dva milenija kršćanstva u cijelom svijetu, a posebice u kršćanskoj Europi. Čak i tamo gdje su otpori tome Duhu bili jaki. Zapravo, već dvije tisuće godina bez predaha su mnogi duhovi i razne duhovnosti u borbi protiv Svetoga Duha. To je posebno uočljivo u današnjem vremenu globaliziranih medija. Kao što Duh Gospodnji ispunja svemir - kako kaže Biblija - tako i mnoštvo opakih duhova ispunja svaku stopu virtualne galaksije, pa se i međusobno sukobljuju u žestokoj borbi za ljudske duše. Suvremeniji čovjek toliko je zasut raznim duhovnostima i privlačnim paketima "duhovnih darova" da više nije sposoban razlikovati korisne od štetnih. Stari su trikovi "Stare zmije", ali današnji "pakeni marketing" neusporedivo je sofisticiraniji. Zato i danas vrijedi dvije tisuće godina staro upozorenje Sv. Ivana apostola, odnosno kriterij za razlikovanje duhova opisan u njegovoj Prvoj poslanici (glava 4.): "Ljubljeni, ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove, jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet... Oni su od svijeta, zato po svjetsku govore, i svijet ih sluša. Mi smo od Boga. Tko poznaje Boga, nas sluša, a tko nije od Boga, ne sluša nas. Po tom prepoznajemo Duha istine i duha zablude!" Kao što se stabe razlikuju po plodovima, tako se i duhovi prepoznaju po učincima. Plod je Duha Svetoga ljubav prema Bogu i čovjeku, a nesveti duhovi siju mržnju, strah i laž. Njihovo drugo ime je - mrak. Naše je, pak, poslanje biti svjetlo! O slobodnom izboru ovisi pojedinačna "mogućnost otoka", ali i naša globalna budućnost.

Andelko KAĆUNKO

28. svibnja 1991.

Začetak Hrvatske vojske

Predsjednik Hrvatske dr. Franjo Tuđman 28. svibnja 1991. na stadionu Nogometnog kluba Zagreb obavio je smotru Zbora narodne garde. Bila je to prva službena smotra postrojbe ko-

ja je predala prijavak Predsjedniku, pa je i taj čin označio povijesni začetak hrvatskih oružanih snaga.

"Vi ste danas položili prisegu i preuzeли veliku i plemenitu obvezu", rekao je gardistima predsjednik Tuđman. "Nadam se da ćemo demokratskim putem spriječiti one koji nam žele raditi o glavi. Ali, bude li potrebno braniti ćemo svi skupa, do posljednjeg, svoju slobodu i suverenost".

Ispred Predsjednika bili su postrojeni i **Zdrženi odred policije, Mornarička brigada Zbora narodne garde, Plave beretke**, diverzanti, padobranci i pripadnici motoriziranih, zračnih, te protuoklopnih i protuzračnih postrojbi. Uz mnogo simbolike, nazočni su bili i sinjski alkari. Mladićima sa Zagrebovog stadiona uskoro su se pridružili još deseci tisuća branitelja. Bila je to okosnica mlade **Hrvatske vojske** koja je u nekoliko sljedećih godina tehnički i ekipno osnažena i postala respektabilnom regionalnom silom. U ratu što joj je nametnut, ta je vojska oslobođila dio po dio Hrvatske, dje-

lotvornim i brzim akcijama **Bljesak** i **Oluja** oslobođila sve središnje dijelove Hrvatske. Velika svjetska vojna učilišta ne kriju podatak kako se akcije Bljesak i Oluja, što su ih izvele hrvatske postrojbe, izučavaju na njihovim katedrama.

27. svibnja 1994.

Solženjicin se vratio u Rusiju

Nakon točno 20 godina progona 27. svibnja 1994. ruski nobelovac **Aleksandar Solženjicin** vratio se u domovinu. Solženjicin je bio gotovo cijeli život izložen progonima staljinističkih, a i kasnijih sovjetskih vlasti. Već 1945. je zatvoren i poslan na osmogodišnji prisilni rad zbog kritiziranja **Staljina** u pismu upućenom prijatelju. Tijekom tamnovanja napisao je skicu za svoju novelu **Jedan dan Ivana Denisoviča**. Godine 1970. za svoj rad nagrađen je **Nobelovom nagradom** za književnost, što mu je dalo poticaj za opširan prikaz sovjetskog totalitističkog režima u djelu koje je nazvao **Arhipelag Gulag**. Velika popularnost koju je knjiga stekla u svijetu i brojni prijevodi, naročito u zapadnim zemljama, doveli su do osude Solženjicinova djela u **SSSR-u** i njegova progonstva 1974. Izbjegao je u **SAD**, gdje je ostao sve do propasti Sovjetskog Saveza i povlačenja optužbi protiv njega. Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://www.coldwar.org>

Ne tako daleka prošlost, obilježena silnom napetošću i dosad najizravnijom nuklearnom prijetnjom, koja je obilježila cijelu epohu odnosa između Zapada i Istoka prikazana je u **Muzeju hladnoga rata**. Site www.coldwar.org izvrstan je podsjetnik na vrijeme koje je srećom iza nas, a svojim sadržajem kao da upozorava kako se takvo što više ne bi smjelo ponavljati. Stranica je vrlo dobro pripremljena i oblikovana, posjetitelju nudi velik broj informacija, a ono što pomalo nedostaje su fotogalerije ili bar konkretniji slikovni prikazi eksponata. Ovakvo, kao da smo zakinuti u toj virtualnoj šetnji muzejem. Srećom, vlasnici sitea potrudili su se brojnim tekstovima i linkovima približiti posjetitelju osnovnu temu. Konkretnijih fotogalerija nema, može se pronaći pokoja slika vrlo malog formata koja prati pisano riječ. No, na siteu je postavljeno nekoliko videopriloga koji na neki način najavljuju postav muzeja. Nažalost, dobar dio toga ne može se vidjeti na web stranicama, ali, kako je site tek svojevrsna logistička potpora Muzeju, to ne treba čuditi. Kako bilo, www.coldwar.org je dobra stranica, prepuna informacija i podsjetnika na vrijeme hladnoga rata i svakako ju treba posjetiti. Ako vas put uskoro dovede do američkog **Denvera**, imat ćete priliku i uživo razgledati Muzej, a to bi se doista isplatio... Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Dubrovnik je bio neosvisan od Venecije zbog:

- A Crvenog raskola, 1054. godine
- B Zlatne bule, 1242. godine
- C Zadarskog mira, 1358. godine

2. Suverenu vlast u starom Dubrovniku imao(l)o je:

- A Veliko vijeće
- B knez
- C Republičko vijeće

3. Mir s Turcima Dubrovačka Republika je održavala zahvaljujući:

- A pobedi u ratu 1436. godine
- B plaćanju danka i trgovini
- C zaštiti Venecije

4. Godine 1667. Dubrovnik je pogodio katastrofalni:

- A požar
- B veliki val
- C potres

5. Kraj Dubrovačke Republike vezan je za:

- A vladavinu Marije Terezije
- B Napoleonske ratove
- C ukaz Franje Josipa II.

Rešenje: 1.c 2.b 3.c 4.b 5.c

KROKO INTERNATIONAL

proizvodnja vojne i policijske opreme

- RAZVOJ
- DIZAJN
- PROIZVODNJA
- DISTRIBUCIJA

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kučošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia
UIT number: 1558340, NATO CAGE CODE: A00AB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751
info@kroko.hr

www.kroko.hr